

KALLELSE

Socialnämnden

Sammanträdesdatum: 2023-01-19

Tid	Kl. 08.30 - ca 15.45
Plats	Konferensrum, Alafors fabriker, Alafors
Ledamöter	Tyrone Hansson (FIA), ordförande Johnny Sundling (S), 1:e vice ordförande Lars Kopp (M), 2:e vice ordförande Krister Hemström Bergenhus (S) Puck Jonson Palm (SD) Christer Pålsson (V) Annica Westdahl Eriksson (SD) Hanna Bendz (C) Kristina Fogelklou (M)
Ersättare	Marita Henriksson (SD) Petra Gullbrandsson (S) Eddie Glans (M) Aree Said Gaff (S) Birgit Hansson (KD) Ingrid Inhammar (S) Christer Mörlin (KD) Linda Knutsson (V) Gunilla Ulander (FiA)
Övriga	Anna Ruthberg, nämndsekreterare Ebba Gierow, sektorchef Ulrika Johansson, verksamhetschef ordinärt boende Ann-Sofie Borg, verksamhetschef särskilda boenden och hälso- och sjukvård Tajja Tuomilehto Holmberg, verksamhetschef funktionsstöd Iréne Blomqvist, verksamhetschef individ- och familjeomsorg Mattias Leufkens, tf verksamhetschef myndighet och specialiststöd Isabel Boxström, handläggare, Göteborgs stad, Miljöförvaltning, Tillståndsenheten Hanna Kämpe, verksamhetsutvecklare Sandra Olsson, enhetschef Bemanningsplaneringsenheten Erik Svanström, controller Jenny Erixon, controller Personalföreträdare med närvarorätt

FÖREDRAGNINGSLISTA
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2023-01-19

Ärenden

Föredragande

Tid

Förhinder att närvara anmäls till Anna Ruthberg, tel 0303-70 31 41 eller anna.ruthberg@ale.se.

Tyrone Hansson
Ordförande

FÖREDRAGNINGSLISTA
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2023-01-19

Ärenden	Föredragande	Tid
A Upprop		
B Justering		
1. S.N.2023.1 - Fastställande av föredragningslistan		
2. S.N.2023.3 - Påminnelse om jävsbestämmelser		
3. S.N.2023.4 - Ekonomisk månadsuppföljning	SLG, Controllers	Kl. 08.30-09.15
4. S.N.2022.344 - Nulägesanalys 2022	SLG, Hanna Kämpe	09.15-10.00
		FIKAPPAUS
		10.15-10.45
5. S.N.2022.17 - Nämndplan med budget 2023	SLG, Hanna Kämpe, Controllers	10.45-12.00
		LUNCHPAUS
		13.00-14.15
6. S.N.2022.30 - Socialnämndens delegeringsordning och revideringar av densamma: Lagen om tobaksfria nikotinprodukter	Mattias Leufkens	14.15-14.25
7. S.N.2022.347 - Beslut enligt lagen om tobak och liknande produkter för Willys Älvängen	Isabel Boxström Mattias Leufkens	14.25-14.55

FÖREDRAGNINGSLISTA

Socialnämnden

Sammanträdesdatum: 2023-01-19

Ärenden	Föredragande	Tid
8. S.N.2022.378 - Individärende: SEKRETESS	Ebba Gierow	14.55-15.05
9. S.N.2023.7 - Utbildning för nämnd och tillitsdialog	Ebba Gierow	15.05-15.20
10. S.N.2023.5 - Redovisning av delegeringsbeslut 2023		15.20-15.25
11. S.N.2023.6 - Redovisning av underrättelser, beslut och domar 2023		15.25-15.30
12. S.N.2023.7 - Information, föredragningar och övriga frågor		15.30-15.45

Socialnämndens ordförande påminner nämndens ledamöter och ersättare om kommunallagen och förvaltningslagens bestämmelser om jäv

Kommunallagen (2017:725) 6 kap.

28 § En förtroendevald är jävig, om

1. han eller hon eller någon närstående är part i ärendet eller annars kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,

2. han eller hon eller någon närstående är eller har varit ställföreträdare eller ombud för en part i ärendet eller för någon annan som kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,

3. ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som han eller hon själv är knuten till, eller

4. det finns någon annan särskild omständighet som gör att hans eller hennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas.

Lag (2022:638).

29 § Om det är uppenbart att frågan om opartiskhet saknar betydelse, ska nämnden bortse från jäv.

30 § En förtroendevald som är jävig i ett ärende hos en nämnd får inte delta eller närvara vid handläggningen av ärendet. Den förtroendevalde får dock vidta åtgärder som inte någon annan kan utföra utan att handläggningen försenas avsevärt.

Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne ska självmant uppge det.

Har det uppkommit en fråga om jäv mot en förtroendevald och har någon annan inte trätt i dennes ställe, ska nämnden snarast besluta i jävsfrågan. Den som jävet gäller får delta i prövningen av jävsfrågan endast om nämnden annars inte är beslutsför och någon annan inte kan tillkallas utan olägligt uppskov.

Förvaltningslag (2017:900)

16 § Den som för en myndighets räkning tar del i handläggningen på ett sätt som kan påverka myndighetens beslut i ärendet är jävig om

1. han eller hon eller någon närstående är part i ärendet eller annars kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,

2. han eller hon eller någon närstående är eller har varit ställföreträdare eller ombud för en part i ärendet eller för någon annan som kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,

3. han eller hon har medverkat i den slutliga handläggningen av ett ärende hos en annan myndighet och till följd av detta redan har tagit ställning till frågor som myndigheten ska pröva i egenskap av överordnad instans, eller

4. det finns någon annan särskild omständighet som gör att hans eller hennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas.

Om det är uppenbart att frågan om opartiskhet saknar betydelse, ska myndigheten bortse från jäv.

17 § Den som är jävig får inte ta del i handläggningen av ärendet och inte heller närvara när ärendet avgörs. Han eller hon får dock utföra sådana uppgifter som inte någon annan kan utföra utan att handläggningen försenas avsevärt.

18 § Den som känner till en omständighet som kan antas göra honom eller henne jävig ska omedelbart anmäla detta till myndigheten.

En myndighet ska pröva en jävsfråga så snart som möjligt.

Den som jävet gäller får ta del i prövningen av jävsfrågan endast om det krävs för att myndigheten ska vara beslutsför och någon ersättare inte kan kallas in utan att prövningen försenas avsevärt.

Socialförvaltningen

Diarienummer: S.N.2022.344

Datum: 2022-12-22

Förvaltningschef Ebba Gierow

Socialnämnden

Nulägesanalys 2022

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att anta upprättad nulägesanalys 2022

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget som anger nämndens utrymme för riktning - och förflyttningsmöjligheter. Nulägesanalysen är grunden för det fortsatta arbetet med nämndplan och budget 2024.

Utifrån vad som framkommit i föreliggande nulägesanalys har tre områden identifierats som bedöms som vitala att adressera, som har en inbördes påverkan på varandra och också i viss mån är varandras förutsättningar för att klara utmaningen på helheten. Nämnden har inte ensidig rådighet över förflyttningsutrymmet avseende dessa tre områden men bedöms ha tillräckligt med möjlighet till påverkan för att nå en positiv förflyttning inom alla dessa områden och på så sätt bidra till förbättrade förutsättningar för verksamheterna att klara sitt uppdrag. De områden som identifierats är:

- Kompetensförsörjning
- Ökade eller andra behov hos målgrupperna
- Ökad samverkan internt och externt

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Hanna Kämpe
Verksamhetsutvecklare

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2022-12-22

Nulägesanalys 2022, Socialnämnden

IFM, Minnesanteckningar 2022-12-16

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

Förvaltningsledning, socialförvaltningen

Ärendet

Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget som anger nämndens utrymme för riktning - och förflyttningsmöjligheter. I nulägesanalyserna ska varje nämnd bidra med fördjupade analyser om behoven hos nämndens intressenter, verksamhetens resultat, utmaningar samt hur trender och omvärlden kan tänkas komma att påverka verksamheten. Nulägesanalysen är grunden inför det fortsatta arbetet med nämndplan och budget 2024.

Arbetet med nulägesanalysen har fortgått under större delen av det gångna året där information och workshop skett i förvaltningsledningen med hjälp av kommuncontroller från sektor kommunstyrelsen samt avdelningschef på strategi och uppföljning. Information har även lämnats till samtliga enhetschefer om den nya styrmodellen inklusive nulägesanalysen. Under hösten hölls en stor workshop där samtliga chefer inom förvaltningen deltog inklusive staben. Även här var kommuncontroller och avdelningschef på strategi och uppföljning behjälpliga. Dialog fördes under dagen utifrån några av de avsnitt som ingår i nulägesanalysen och dokumenterades av staben. Materialet sammanställdes sedan och en första återkoppling gavs på förvaltningsfrukosten i november. Därefter har rapporten färdigställts och skickats ut för påseende till samtliga chefer samt staben.

Utifrån vad som framkommit i föreliggande nulägesanalys har tre områden identifierats som bedöms som vitala att adressera, som har en inbördes påverkan på varandra och också i viss mån är varandras förutsättningar för att klara utmaningen på helheten. Nämnden har inte ensidig rådighet över förflyttningsutrymmet avseende dessa tre områden men bedöms ha tillräckligt med möjlighet till påverkan för att nå en positiv förflyttning inom alla dessa områden och på så sätt bidra till förbättrade förutsättningar för verksamheterna att klara sitt uppdrag.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningsfrågan är gigantiskt för hela den offentliga sektorn och frågan är hur kommunen ska klara av att attrahera tillräckligt många arbetsföra personer till bland annat vård och omsorg. Den demografiska förändringen innebär en mindre andel personer i arbetsför ålder och allt fler yngre och äldre i behov av insatser från nämndens verksamheter, vilket leder till både ökade kostnader och utmaningar avseende kompetensförsörjningen. Konkurrensen om arbetskraften kommer hårdna i takt med att tillgången minskar. Kvalitetsbrister samt svårighet att nå upp till grundläggande krav kan bli en konsekvens om inte personalförsörjningen lyckas. Om stor personalbrist råder kan insatser i värsta fall behöva prioriteras. Brist på kompetenta medarbetare bidrar även till svårigheter att frigöra tid för ordinarie personal att kompetensutveckla sig.

Ökade eller andra behov hos målgrupperna

Samtidigt som andelen personer i arbetsför ålder minskar förväntas framtida målgrupper ställa högre krav på den samhällsservice som nämnden ska leverera, vilket redan börjar märkas i verksamheterna. En större delaktighet i utformandet av insatser förväntas och en förändrad inställning hos anhöriga kan skönjas där man i högre utsträckning förlitar sig på att samhället

finns till hands när ens närstående behöver hjälp och stöd. Även mer avancerade medicinska behov blir allt vanligare i takt med att patienter skrivs ut från slutenvården i ett tidigare skede än förut. Nya grupper förväntas tillkomma till nämndens verksamheter till följd av en ökad polarisering och utsatthet i samhället utifrån både ett ekonomiskt och socialt perspektiv.

Ökad samverkan internt och externt

Samverkan beskrivs både som ett starkt resultat inom vissa verksamheter och en utmaning och utvecklingsområde inom andra. Konstateras kan att samverkan är nödvändigt för att framgent klara de uppdrag verksamheterna har och en möjlighet att hitta mer effektiva arbetssätt och helhetslösningar för de som är i behov av kommunens insatser. Dock upplevs det svårt att få till - vare sig det handlar om intern samverkan inom förvaltningen/kommunen eller externt med exempelvis regionen. Verksamheterna behöver identifiera inom vilka frågor/områden det finns ett förflyttningsutrymme och möjlighet till ett win-win koncept – bättre stöd till den enskilde och ett mer effektivt arbetssätt.

Ekonomisk bedömning

Området har beaktats, men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Invånarperspektiv

Invånarna och då primärt målgrupperna för nämndens verksamhet kommer påverkas av det arbete som kommer göras framgent utifrån dessa områden. Behoven hos målgrupperna i sig är föremål för ett särskilt avsnitt i nulägesanalysen.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats, men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Området har beaktats, men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Remissyttrande

Området har beaktats, men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, MBL

Informerad enligt MBL 2022-12-16 se minnesanteckningar som bilaga.

Beslutets genomförande

När nulägesanalysen beslutats fortskrider arbetet att med den som grund formulera förslag till mål och uppdrag inför 2024. Detta arbetet kommer drivas av förvaltningsledningen.

Förvaltningens bedömning

Föreliggande nulägesanalys bedöms väl uppfylla syftet med densamma och kommer utgöra ett ändamålsenligt underlag inför fortsatt arbete med nämndplan och budget 2024.

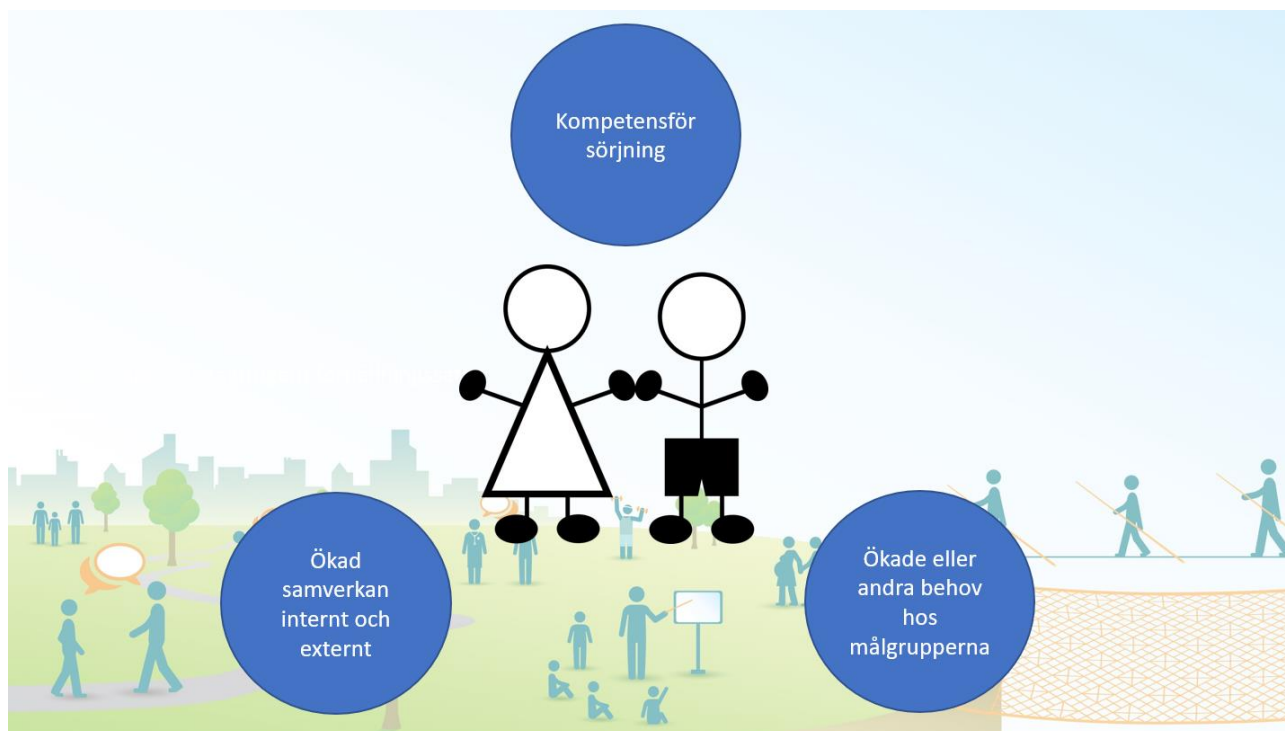
Socialnämnden

Nulägesanalys 2022

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning.....	3
2 Nämndens uppdrag	5
3 Nämndens mål, uppdrag samt fortsatta prioriteringar.....	6
4 Behov hos nämndens intressenter.....	7
5 Nämndens resultat.....	8
6 Trender och konsekvenser för nämndens verksamheter	13
7 Nämndens utmaningar	14

1 Sammanfattning

Utifrån vad som framkommit i föreliggande nulägesanalys har tre områden identifierats som bedöms som vitala att adressera, som har en inbördes påverkan på varandra och också i viss mån är varandras förutsättningar för att klara utmaningen på helheten. Nämnden har inte ensidig rådighet över förflyttningsutrymmet avseende dessa tre områden men bedöms ha tillräckligt med möjlighet till påverkan för att nå en positiv förflyttning inom alla dessa områden och på så sätt bidra till förbättrade förutsättningar för verksamheterna att klara sitt uppdrag.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningsfrågan är gigantiskt för hela den offentliga sektorn och frågan är hur kommunen ska klara av att attrahera tillräckligt många arbetsföra personer till bland annat vård och omsorg. Den demografiska förändringen innebär en mindre andel personer i arbetsför ålder och allt fler yngre och äldre i behov av insatser från nämndens verksamheter, vilket leder till både ökade kostnader och utmaningar avseende kompetensförsörjningen. Konkurrensen om arbetskraften kommer hårdna i takt med att tillgången minskar. Kvalitetsbrister samt svårighet att nå upp till grundläggande krav kan bli en konsekvens om inte personalförsörjningen lyckas. Om stor personalbrist råder kan insatser i värsta fall behöva prioriteras. Brist på kompetenta medarbetare bidrar även till svårigheter att frigöra tid för ordinarie personal att kompetensutveckla sig.

Ökade eller andra behov hos målgrupperna

Samtidigt som andelen personer i arbetsför ålder minskar förväntas framtida målgrupper ställa högre krav på den samhällsservice som nämnden ska leverera, vilket redan börjar märkas i verksamheterna. En större delaktighet i utformandet av insatser förväntas och en förändrad inställning hos anhöriga kan skönjas där man i högre utsträckning förlitar sig på att samhället finns till hands när ens närstående behöver hjälp och stöd. Även mer avancerade medicinska behov blir allt vanligare i takt med att patienter skrivs ut från slutenvården i ett tidigare skede än förut. Nya grupper förväntas tillkomma till nämndens verksamheter till följd av en ökad polarisering och utsatthet i samhället utifrån både ett ekonomiskt och socialt perspektiv.

Ökad samverkan internt och externt

Samverkan beskrivs både som ett starkt resultat inom vissa verksamheter och en utmaning och utvecklingsområde inom andra. Konstateras kan att samverkan är nödvändigt för att framgent klara de uppdrag verksamheterna har och en möjlighet att hitta mer effektiva arbetssätt och helhetslösningar för de som är i behov av kommunens insatser. Dock upplevs det svårt att få till - vare sig det handlar om intern samverkan inom förvaltningen/kommunen eller externt med exempelvis regionen. Verksamheterna behöver identifiera inom vilka frågor/områden

det finns ett förflyttningsutrymme och möjlighet till ett win-win koncept – bättre stöd till den enskilde och ett mer effektivt arbetssätt.

2 Nämndens uppdrag

Socialnämndens uppdrag är att möjliggöra för invånare som behöver socialt stöd att bli självständiga i livet så att de kan ta en aktiv del i samhället samt att arbeta för att äldre och personer med funktionsvariationer ska kunna leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

Socialnämnden ansvarar för:

- omsorgen av äldre människor,
- stöd till människor med funktionsvariationer inkl. korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov (tidigare benämnt förlängd skolbarnsomsorg),
- alla hälso- och sjukvårdsinsatser (exklusive läkarinsatser) i de särskilda boendeformerna och varaktiga hälso- och sjukvårdsinsatser (exklusive läkarinsatser) i det ordinära boendet för alla kommuninvånare,
- kommunens individ- och familjeomsorg samt familjerätts- och familjerådgivningsverksamhet,
- kommunens tillsyns- och tillståndsverksamhet enligt bland annat alkohollagen,
- kommunens uppgifter enligt skuldsaneringslagen,
- kommunens flyktingmottagning,
- kommunala arbetsmarknadsfrågor
- färdtjänst och bostadsanpassning.

Förutom det lagstadgade ansvaret har nämnden genom åren tydliggjort en form av beslutad kvalitet. Detta handlar om förhöjd ambitionsnivå avseende lagstadgade insatser alternativt erbjudande till kommuninvånare om icke-lagstadgade insatser så som exempelvis trygghetsbostäder samt främjande och förebyggande insatser i olika former. Beslutad kvalitet kan även handla om hur olika insatser ska prioriteras, exempelvis att tillsyn nattetid i första hand ska ske via kamera och i andra hand via fysiskt besök eller att kommuninvånare så långt som möjligt ska kunna bo kvar hemma med stöd och hjälp.

Som ett led i att tydliggöra nivån på de insatser som ska erbjudas kommuninvånarna håller ett ärende på att beredas till nämnden avseende en rad insatser inom myndighetsutövningen.

3 Nämndens mål, uppdrag samt fortsatta prioriteringar

3.1 Kommunfullmäktiges mål

Strategiska målsättningar
Hälsa och välbefinnande
Kunskap och utbildning
Sysselsättning, arbete och företagsamhet
Hållbart samhällsbyggande
Ett Ale
En arbetsgivare

De strategiska målsättningarna kommer försvinna i och med nämndplan 2023 och ersättas med riktningmål från kommunfullmäktige. De senaste åren har nämndens verksamheter arbetat på med stort fokus på målsättningarna. Målsättningarnas innehåll (och då kanske framför allt relaterat till "Hälsa och välbefinnande" samt "En arbetsgivare") är fortsatt av stor relevans och kommer även framgent vara i fokus inom verksamheterna men i lite annan form i och med den nya styrmodellen.

3.2 Nämndens mål

Inför nämndplan 2023 och i förlängningen det fortsatta arbetet 2024 har nämnden valt att fokusera på de mål som bäst motsvarar det som föreliggande nulägesanalys lyfter som väsentligt och som har bäring på de riktningmål som kommunfullmäktige beslutar om. Det innebär dock inte att tidigare nämndmål inte adresseras i verksamheterna utan snarare att arbetet fortskrider inom ramen för ordinarie verksamhet.

De mål som kommer kvarstå 2023 är målet relaterat till äldreplanen, det salutogena förhållningssättet samt kompetensförsörjningsfrågan.

Nämndens mål
Genomförandet av Program för äldreplan 2019-2026 ska fortskrida för att nå det önskade läget 2026.
Arbeta långsiktigt med kompetensförsörjningsfrågan där den ses som en helhet där verksamhet, ekonomi, utveckling och arbetsmiljö samverkar.
Skapa förutsättningar i verksamheterna att i högre grad arbeta utifrån ett salutogent förhållningssätt.
De som är aktuella för kommunens arbetsmarknadsinsatser ska komma vidare ut i egen försörjning via arbete eller studier som kan leda till arbete.
"Socialtjänsten skall (...) inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser." (1 kap 1 § Socialtjänstlagen)
Ökad psykisk hälsa och minskad ofrivillig ensamhet
En god och säker vård och omsorg för de som behöver
Utveckla den nämndövergripande samverkan för att bidra till den strategiska målsättningen Kunskap och utbildning.
Nämndens verksamheter ska kontinuerligt bidra till att synliggöra insatser, processer och verksamheter.
Identifiera insatser inom nämndens verksamheter för att bidra till måluppfyllelsen av den kungemensamma Energi- och klimatstrategin samt Avfallsplanen.

3.3 Uppdrag

Uppdrag
Resultatet av den utredning om psykisk ohälsa som är gjord ska genomföras.
Testa möjligheten till mindre personalgrupper.

Uppdragen från kommunfullmäktige slutredovisas i årsredovisningen 2022. Arbetet med arbetsmiljöfrågor och psykisk hälsa är dock ständigt pågående och mer aktuellt än någonsin i verksamheten.

4 Behov hos nämndens intressenter

Inom äldreomsorgens målgrupper har omsorgstagarna generellt sett mer komplexa behov avseende omsorg, men även i form av vård inom den kommunala primärvården då patienter som skrivs ut från slutenvården har avancerade medicinska behov, samt skrivs ut i ett tidigare skede än förut.

Behoven av dubbelbemanning har ökat och omsorgstagare som flyttar in på särskilt boende är i sämre skick än tidigare vilket kräver en ökad personaltäthet. Även den ökande förekomsten av demensdiagnoser får bäring på personaltätheten samt kräver speciell kompetens hos medarbetarna för att möta behoven på bästa sätt.

Brukare och patienter är mer medvetna och informerade idag vilket återspeglas i de krav som ställs på verksamheterna. Framtida målgrupper kommer troligen förvänta sig en större delaktighet i utformandet av insatser. Förväntan på olika digitala hjälpmedel kommer troligen också öka framgent.

Nya familjesammansättningar förändrar och ökar förväntningarna på verksamheten och den offentliga sektorn i stort. Framgent tror verksamheterna att anhöriga kommer vara mer benägna att låta sin make/maka bo på ett boende medan man själv bor kvar hemma. Även en minskad efterfrågan på växelvårdsplatser förutspås.

Den psykisk ohälsan ökar både bland yngre och äldre. Kompetens krävs i verksamheterna för att möta de behov som dessa brukare/patienter har.

Risk finns för att personer i behov av insatser från flera av nämndens verksamhetsområden inte alltid hamnar rätt i verksamheten. Den här risken behöver adresseras i särskild ordning för att få klarhet i hur stor risken är och hur verksamheterna på bästa sätt ska samverka kring den här målgruppen. Grupper med särskilda behov kräver ökad kompetens bland enhetschefer, handläggare samt behov av metodhandledning/stöttning för omvårdnadspersonal.

Den allmänna situationen i samhället återspeglas även i målgrupperna för förvaltningen. Kriminella avhoppare är en tillkommande målgrupp som nu börjar komma till socialtjänsten. Här behöver nya insatser utformas för att möta deras behov. De stigande priserna på bland annat el får återverkan på de målgrupper som man möter inom ekonomiskt bistånd där, för verksamheten, nya grupper nu tillkommer. Risk för att den ekonomiska utsattheten ökar när samhället går in i en lågkonjunktur. Viktigt att arbeta förebyggande med exempelvis budget- och skuldrådgivning.

Nya insatser för att möta ungdomar som blir utsatta på nätet krävs. Idag finns inga riktade insatser mot den målgruppen. Är även svårt att uppskatta hur stor målgruppen är då det troligen finns ett stort mörkertal. Insatser saknas även för våldsutövare.

HBQI är ett utvecklingsområde för vissa verksamheter för att möta den målgruppen på ett bra sätt. Idag finns risk för att de inte behandlas likvärdigt jämfört med andra grupper.

Korttidsvistelse för vuxna med kognitiv funktionsnedsättning saknas liksom boenden för exempelvis personer med hjärnskada. Gällande unga personer med funktionsnedsättning som bor hemma är detta en grupp som man inte alltid når från verksamheten. Mer uppsökande verksamhet riktade till dessa med information om de insatser som finns behövs.

För att tillgodose behoven av sysselsättning behövs ett mer varierat utbud av daglig verksamhet. Bland annat skulle mer förberedande arbete behövas för att kunna slussa brukare ut i ett ”vanligt arbete”. Idag ser verksamheten risk för viss inlåsningseffekt i nuvarande utformning av daglig verksamhet.

5 Nämndens resultat

5.1 Starka resultat

Bättre systematik i egenkontroller och kvalitetsarbetet då ett gemensamt digitalt stöd nu finns för detta i och med SOSFS-modulen i Stratsys. Möjlighet att lättare få syn på utvecklingsområden samt att visualisera och återkoppla resultaten till nämnden. Dock finns ett fortsatt utvecklingsarbete kopplat framför allt till organisation och arbetssätt för kvalitetsarbetet, samt en utmaning i att få till systematiken i alla verksamheter.

Minskat antal hot- och våldssituationer - Ett mer noggrant arbete vid rekrytering av personal, minskad användning av konsulter, nära arbetsledning, stort fokus på samverkan och ett helhetstänk inom verksamheten har sammantaget bidragit till resultatet.

Fler personer kommer ut i arbete/egen försörjning och antalet personer med försörjningsstöd minskar. Resultaten hänger samman med den stärkta interna samverkan och arbetet mellan dåvarande arbetsmarknadsenheten och försörjningsstödsenheten som numera är samorganiserade i en och samma enhet. Fokus är på arbete och inte på bidraget. Sammanslagningen gynnar samverkan internt inom enheten med effekten att invånarna får snabbare återkoppling och hjälp. Genom sammanslagningen har medarbetarna fått ökad kunskap om sina kollegors uppdrag vilket lett till en generell kompetenshöjning på enheten. Man arbetar även utifrån en evidensbaserad metod kallad IPS (Individual Placement and Support).

En god intern samverkan med den enskildes bästa i centrum beskrivs även som ett starkt resultat inom den samlade äldreomsorgen. Att synliggöra och ta tag i det som skapar friktion, ett gott kommunikationsklimat, kollegialt stöd och ett professionellt förhållningssätt beskrivs som framgångsfaktorer.

Ett lyckosamt uppsökande och förebyggande arbete i samverkan gällande bland annat så kallade hemmasittare är ett annat exempel. Initialt ansågs Ale inte ha några hemmasittare – men i samverkan via NÅTA (närvaroteam Ale) har ca 100 vårdnadshavare fått föräldrautbildning och deras barn en anpassad skolgång.

Höjd medvetenhet HBTQi vilket återspeglas i genomförandeplanerna samt i annonser och anställningsintervjuer. Utbildning inom HBTQ i har resulterat i ökad kunskap och medvetenhet gällande till exempel det språk eller ordval som genomsyrar intervjuer och samtal med brukare.

Hög grad av utbildad personal (undersköterskor) jämfört med andra kommuner. Detta hänger samman med en långsiktig satsning på kompetensutveckling av medarbetare samt möjlighet att validera sina kunskaper via vård- och omsorgscollege. Den höga graden av utbildad personal (både undersköterskor och sjuksköterskor) var en framgångsfaktor under pandemin.

Färre ej verkställda beslut avseende LSS då fler får plats på boenden i tid. Detta hänger samman med den ökning som nu sker av antalet platser inom LSS. Ett ökat antal platser har även möjliggjort att i högre utsträckning kunna ha boenden med målgruppsindelning vilket ger bättre förutsättningar för trivsel och välmående. Dessutom kan personalens kompetens bättre matchas mot målgruppens behov. Fler nya boendeplatser ger även större valmöjlighet och delaktighet för målgruppen.

Ökad brukarnöjdhet inom den samlade äldreomsorgen. Resultaten tros bland annat bero på bra bemötande från personalen, att hänsyn tas till brukarens behov, att information om när beviljade insatser och planerade besök behöver justeras i tid och frekvens ges och upplevelsen hos brukarna att personalen brukar ha tillräckligt med tid för att utföra sina uppgifter.

God nivå på den sociala dokumentationen inom funktionsstöd, vilket framkommer genom egenkontroller, via återkoppling av kommunens SAS (socialt ansvarig samordnare) samt av nya medarbetare som kommer från andra kommuner. Det goda resultatet beror på åtgärder så som inrättandet av en styrgrupp för social dokumentation, ett nätverk mellan stödpedagoger, utbildningsinsatser för medarbetare samt sociala dokumentationsombud som kontinuerligt utvecklar arbetet.

Ökad patientsäkerhet för brukare som ej är inskrivna i den kommunala primärvården genom egenvårdsintyg fr.o.m. 1/10 2022. Verksamheten utför inga sjukvårdsinsatser utan korrekt intyg.

Mycket av det som idag är att betrakta som starka resultat härrör till åtgärder som vidtagits ibland flera år tillbaka

i tiden. Vissa resultat kanske även bör benämnas som *preliminärt* starka just på grund av att det tar lång tid att se full utväxling av vidtagna åtgärder. Utifrån det som synliggörs ovan avseende starka resultat är bedömningen dock att verksamheterna är på rätt väg och att det måste finnas en uthållighet i åtgärder som vidtas för att vända ett svagt resultat till ett starkt resultat.

5.2 Svaga resultat

Det positiva ekonomiska utfallet. Ett bra ekonomiskt utfall behöver inte nödvändigtvis vara något positivt. Inom särskilda boenden och hälso- och sjukvård beror det goda ekonomiska utfallet på att tjänster inte kunnat tillsättas (utebliven lönekostnad), att planerade aktiviteter inte kunnat utföras som tänkt på grund av covid-19, att tjänster för undersköterskor tillsatts med vårdbiträden när utbildade undersköterskor inte gått att få tag på (lägre lönekostnad). Då personal inte kunnat tillsättas i den utsträckning som varit önskvärd har detta också haft en negativ inverkan på arbetsmiljön för personalen. Till sist har det ekonomiska resultatet stärkts av statliga bidrag på grund av covid-19 vilket egentligen inte är positivt eftersom medel som på nationell nivå skulle kunnat användas till annat låsts upp i kommunerna.

Problematiken med statsbidrag är inte ny men har återaktualiserats i och med alla bidrag som kom kommunerna till del under pandemin. Risken med statsbidrag är att kommunerna bygger in ekonomiska utmaningar över tid om man inte samtidigt arbetar tillräckligt aktivt med ständiga förbättringar som behöver göras för god ekonomisk hushållning. Det är med andra ord en utmaning att till fullo kunna nyttja statsbidragen - speciellt de som är riktade och många gånger tidsbegränsade. I verksamheterna finns dock en hög medvetenhet kring detta och bedömningen är att man i störst möjliga mån försökt undvika denna problematik.

Kompetensförsörjning/rekrytering - svårigheter inom samtliga verksamhetsområden att rekrytera tillräckligt med kompetent personal. Förutom de uppenbara brister som detta medför kan det också få till följd att det är svårt att lösgöra ordinarie personal för vidareutbildning och kompetenspåfyllnad. Kompetensförsörjningsfrågan är gigantiskt för hela den offentliga sektorn och frågan är hur kommunen ska klara av att attrahera tillräckligt många arbetsföra personer till bland annat vård och omsorg.

Olika bilder av medarbetarskapet - I delar av verksamheten finns olika bilder hos medarbetarna av vilket perspektiv som primärt ska vara i fokus; verksamhetsperspektivet eller arbetsmiljöperspektivet. Verksamheterna behöver samla sig kring den gemensamma bilden att det alltid är verksamhetsperspektivet och den enskilde som är prioriterat. Ett stort kontrollspann på vissa enheter utgör en ytterligare utmaning för gott och nära ledarskap vilket gör det än viktigare att tydliggöra vad som förväntas av respektive medarbetare.

Brister i implementering/lång tid att införa lösningar så som exempelvis trygghetskamera och nyckelfria lås. Det ger effekt, men verksamheten kan inte skörda frukterna förrän ibland långt senare. Dessa långa införandetider riskerar att få medarbetare och chefer att tappa tron på det som görs, innan man ens är framme. Det bidrar också till känslan av att det "inte blir verkstad" av det som bestäms. Till del hänger de långa införandetiderna samman med den tröghet som finns i upphandlingsförfarandet och svårigheterna att integrera olika IT-system med varandra. Långa ledtider får också till effekt att verksamheterna inte i rätt tid kan få fram rätt saker. Som exempel kan nämnas boendeplatser - både inom särskilda boenden för äldre och inom funktionsstöd.

Bristande följsamhet till rutiner gällande dokumentation. Inom ordinarie boende lyfts antalet upprättade genomförandeplaner som ett svagt resultat (antalet genomförandeplaner mäts årligen i relation till antalet brukare och redovisas i kvalitetsberättelsen). Dokumentation görs inte i tillräcklig utsträckning. Att fylla i synpunkter och klagomål i systemet för att synliggöra dessa lyfts också som ett svagt resultat liksom antalet avvikelser gällande läkemedel. Även inom särskilda boenden och hälso- och sjukvård lyfts brister i dokumentationen, både social dokumentation och HSL dokumentation.

Hög sjukfrånvaro – inom vissa verksamheter. Jämfört med andra kommuner i regionen har Ale en förhållandevis hög sjukfrånvaro.

Tvångs- och begränsningsåtgärder Det finns behov av kompetensutveckling avseende åtgärder och förhållningssätt till tvångs- och begränsningsåtgärder. Inom äldreomsorgen tillgodoses detta med demensrelaterade utbildningssatsningar, som Stjärnmärkt och BPSD-metodik (Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens). Inom funktionsstöd genomförs också olika utbildningssatsningar för att öka kompetensen, dels i basutbildningspaketet, dels utbildningar avseende pedagogiska strategier och metoder så som AKK (alternativ och

kompletterande kommunikation) och lågaffektivt bemötande.

Kan ej möta behoven hos kommuninvånarna avseende sysselsättning inom funktionsstöd. Det finns idag en grupp vars behov inte kan tillgodoses avseende sysselsättning.

Antal medarbetare som klarar delegeringsutbildningen är fortsatt lågt vilket genererar problem i verksamheterna framför allt under sommarperioden då allt för få medarbetare har delegering. Detta handlar främst om vikarier där många saknar utbildning inom vård och omsorg. Under 2022 så underkändes 35% varav 11% inte klarade omprovet/alternativt inte kom för omprov efter 6 månader. Till viss del kan detta bero på bristande språkkunskaper hos medarbetarna. Med otillräckliga språkkunskaper blir inläsningsmaterialet svårt att tillgodogöra sig liksom att det blir en utmaning att följa med i utbildningen. Inför kommande sommar är en tanke att pröva extra breddgångar med språkträning avseende yrkesspråk inför delegering för att bidra till att fler klarar utbildningen.

Brucarundersökningar, fånga klienters behov och upplevelser – individ- och familjeomsorgen har ej deltagit i den nationella brukarundersökningen som görs årligen. Ambitionen har varit att genomföra en egen undersökning, men detta har inte gjorts. Viktigt att få till någon form av återkoppling från klienterna som indikation på eventuella utvecklingsområden samt hur prioriteringar ska göras.

Bristfällig samverkan med de fackliga organisationerna, i samsjuklighetsärenden, med regionen och internt både inom förvaltningen och mellan förvaltningar i kommunen. Svårt att mäta men blir synligt när exempelvis enskilda hamnar ”mellan stolarna”. Det kan även visa sig som bristande kunskap, tillit och förståelse för varandras uppdrag och en oförmåga att se till helheten.

5.3 Väsentliga nyckeltal ur invånarperspektiv med relevant jämförelse (tvillingkommuner)

Så här läses tabellen; bästa och sämsta resultat avser resultatet för den kommun i Sverige som har bäst respektive sämst resultat. Färgmarkeringarna indikerar följande:

Grönt = de 25% av kommunerna med de högsta resultaten

Gult = de 50% av kommunerna med de mellersta resultaten

Rött = de 25% av kommunerna med de sämsta resultaten

Resultaten nedan avser år 2021 förutom för brukarundersökningen inom äldreomsorgen där ingen undersökning gjordes då på grund av pandemin utan här redovisas i stället resultaten för 2022.

	Riket	bäst	Ale	Kungälv	Stenungsund	Eslöv	sämst
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	47,2	12,5	46,1	42,1	41,0	44,5	62,6
Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd	saknas	100	94	82	83	80	33
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	saknas	-64,9	25,2	13,0	16,5	-4,2	107,4
Nettokostnadsavvikelse LSS (%)	saknas	-17,4	3,6	7,6	3,3	-10,5	16,9
Andel personer som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med hemtjänsten. (2022)	86	100	82	89	85	84	67
Andel personer som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med sitt äldreboende (2022)	77	100	83,0	71	74	72	43
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, medelvärde	66	81	65	68	63	63	51
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - inflytande och tillräckligt med tid, medelvärde	72	87	71	73	69	69	55
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, medelvärde	60	77	65	54	68	58	38
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - aktiviteter och känsla av ensamhet, medelvärde	65	85	72	69	63	70	34
Fallskador bland personer 80+, 3-årsm, antal/1000 inv.	58	31	60	56	51	47	95
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg (%)	saknas	-26,4	-8,6	0,6	-4,4	10	27,6

Förutom jämförelse med andra kommuner är det också av vikt att se på utvecklingen över tid i den egna kommunen för att se så utvecklingen går åt rätt håll oaktat hur kommunen står sig i jämförelse med andra. Nedan redovisas samma indikatorer som i tabellen ovan men här görs jämförelsen över tid och inte med de andra kommunerna.

	Ale				
	2022	2021	2020	2019	2018
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	---	46,1	38,0	31,9	33,1
Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd	---	---	94	---	72
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	---	25,2	19	17	4
Nettokostnadsavvikelse LSS (%)	---	3,6	6,4	4,9	5,4
Andel personer som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med hemtjänsten. (2022)	82	---	87	86	84
Andel personer som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med sitt äldreboende (2022)	83	---	85	81	84
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, medelvärde	65	---	69	72	70
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - inflytande och tillräckligt med tid, medelvärde	71	---	73	76	74
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - <u>bemötande</u> , förtroende och trygghet, medelvärde	65	---	73	66	66
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - <u>aktiviteter</u> och känsla av ensamhet, medelvärde	72	---	76	77	71
Fallskador bland personer 80+, 3-årsm, antal/1000 inv.	---	60	63	65	59
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg (%)	---	-8,6	-6,6	-4,4	2

Nettokostnadsavvikelsen (där positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat) för LSS är visserligen sämre i Ale jämfört med Stenungsund och Eslöv men sett till utvecklingen över tid så går den åt rätt håll. Tvärtom är det gällande nettokostnadsavvikelsen för individ- och familjeomsorgen där Ale ligger på ett högre värde jämfört med jämförelsekommunerna och där utvecklingen över tid går åt fel håll. Detta kommer undersökas närmare inom ramen för den genomlysning som nu påbörjats i hela kommunen.

En negativ trend över tid kan också ses gällande indikatorn för vuxna biståndstagare med långvarigt ekonomiskt bistånd. I dagsläget är inflödet av nya ärendet relativt lågt men det finns många långtidsberoende som behöver komma ut i egen försörjning där sjukskrivna utgör en stor grupp. Nuvarande siffror för försörjningsstödet i stort indikerar att detta ser ut att minska under 2022 vilket är positivt.

Gällande brukarbedömningarna inom äldreomsorgen ligger Ale väl till både i jämförelse med trillingkommunerna och över tid. Gällande dessa undersökningar ska dock påpekas att resultatet för 2020, enligt Socialstyrelsen, var ovanligt positivt jämfört med tidigare år. Det som också kan sägas är att yngre tenderar att vara mer kritiska i sina svar liksom att de som svarar själva har en tendens att lämna mer positiva svar jämfört med då den äldre fått hjälp med att svara eller då svaren lämnats av anhörig eller annan. Förväntningarna på insatserna spelar också roll i bedömningen av hur nöjd man är med sin hemtjänst eller särskilda boende. Det kan också påpekas att det som redovisas i tabellen är de positiva resultaten. För att få en mer komplett bild över utvecklingen bör man även se på utvecklingen av svarsalternativen som är neutrala respektive negativa.

Ett utvecklingsområde är att få till fler kvalitativa mått inom både funktionsstöd och individ- och familjeomsorgen, samt att ta vara på det resultat som lyfts i den sociala kartläggningen som precis har färdigställts.

Andel tillsvidareanställda som slutat i kommunen utöver pensionsavgångar 2021 (procent)	Samtliga tillsvidareanställda	Undersköterskor	Stödassistenter	Socialsekreterare
Ale	11,6	5,6	8,4	12,8
Kungälv	7,7	9	12,9	9,7
Stenungsund	7,6	11,1	11	16,4
Hela GR	7,4	8,4	8,7	9,7

Gällande omsättning av personal under 2021 har Ale totalt sett en högre omsättning jämfört med både snittet i GR, Kungälv och Stenungsund. Även gruppen socialsekreterare sticker ut i negativ bemärkelse. Det omvända gäller dock om man tittar specifikt på gruppen undersköterskor och stödassistenter där Ales omsättning är lägre. Statistik för perioden jan-aug 2022 visar dock på att omsättningen av socialsekreterare visserligen är högre än snittet i GR men i jämförelse med samtliga GR kommuner hamnar Ale på plats 8 av 13.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid bland månadsanställda, 2021	Samtliga månadsanställda	Undersköterskor	Stödassistentet	Socialsekreterare	Personal inom vård och social omsorg (här avses samtliga yrkesgrupper inom verksamheterna dvs fler än de som särredovisas)
Ale	8,8	11,7	11,5	12,1	11,2
Kungälv	9,1	12,8	12,8	5,7	12,8
Stenungsund	8	13,4	11,7	3,3	10,4
Hela GR	8,5	12,6	12,1	6,5	10,5

Gällande sjukfrånvaro ligger Ale högre än snittet i GR både totalt sett och i gruppen "personal inom vård och social omsorg". Dock ligger undersköterskor och stödassistenter bättre till än snittet i GR och även i jämförelse med Kungälv och Stenungsund medan socialsekreterare även här sticker ut i negativ bemärkelse med en markant högre sjukfrånvaro. Den största delen av den utgörs av sjukfrånvaro längre än 60 dagar. En del av de längre sjukskrivningarna har varit planerad vård som krävt sjukskrivning och är inte arbetsrelaterade. Hur stor del av långtidsfrånvaron som är arbetsrelaterad kan inte utläsas av statistiken. Ökningen av långtidsfrånvaron utgör skäl att se över vad som orsakat ökningen för att kunna åtgärda eventuella brister i arbetsmiljön.

6 Trender och konsekvenser för nämndens verksamheter

Den demografiska förändringen innebär en mindre andel personer i arbetsför ålder och allt fler yngre och äldre i behov av insatser från nämndens verksamheter, vilket leder till både ökade kostnader och utmaningar avseende kompetensförsörjningen. Ale kommuns trend- och omvärldsanalys pekar på att även om Ale har ett gynnsamt geografiskt läge som pendlingskommun innebär det även potentiellt en större rörlighet av arbetskraften då det är lätt att pendla över ganska stora områden. Konkurrensen om arbetskraften kommer hårdna i takt med att tillgången minskar. Det är inte bara andra kommuner som konkurrerar om arbetskraften utan även exempelvis regionen.

Samtidigt som andelen personer i arbetsför ålder minskar förväntas framtida målgrupper ställa högre krav på den samhällsservice som nämnden ska leverera, vilket redan börjar märkas i verksamheterna. En större delaktighet i utformandet av insatser förväntas och en förändrad inställning hos anhöriga kan skönjas där man i högre utsträckning förlitar sig på att samhället finns till hands när ens närstående behöver hjälp och stöd.

Nya och ökade målgrupper förväntas tillkomma till följd av en ökad polarisering och utsatthet i samhället utifrån både ett ekonomiskt och socialt perspektiv. Det förebyggande arbetet och samverkan med andra aktörer kommer bli alltmer nödvändig för att stävja den negativa utvecklingen. En utmaning kommer vara att kunna prioritera det förebyggande arbetet i tider av ekonomisk åtstramning.

När polariseringen ökar riskerar tilliten mellan människor att påverkas negativt, speciellt bland utsatta människor och grupper vilket beskrivs i SKR:s trendanalys "Vägval för framtiden". Vidare skriver de att när tilliten minskar mellan människor ökar betydelsen av att samhällets institutioner och organisationer lever upp till förväntningarna från medborgarna. Och som beskrivits ovan tenderar kraven och förväntningarna att öka. Att tydligt kommunicera och vara transparent gentemot medborgarna kommer vara väsentligt för att förväntningarna på samhällsservicen ska ligga på en nivå som motsvarar vad kommunen de facto kan leverera.

SKR beskriver även i sin trendanalys om hur det lokala handlingsutrymmet utmanas till följd av ökad statlig detaljstyrning. Kommunens lokala handlingsutrymme påverkar nämndens verksamheter i högsta grad. Oförutsägbarhet och korta ledtider gällande exempelvis statsbidrag gynnar inte planeringsförutsättningarna för verksamheten. En fortsatt ökad statlig styrning kan medföra ökade krav på administrativa uppgifter vilket lämnar mindre tid för medarbetare att ägna sig åt kärnverksamheten.

7 Nämndens utmaningar

Kompetensförsörjningsfrågan

Ett växande behov likväl som en tilltagande svårighet att såväl rekrytera personal som att behålla befintliga anställda. Kvalitetsbrister samt svårighet att nå upp till grundläggande krav kan bli en konsekvens om inte personalförsörjningen lyckas. Om stor personalbrist råder kan insatser i värsta fall behöva prioriteras. Brist på kompetenta medarbetare bidrar även till svårigheter att frigöra tid för ordinarie personal att kompetensutveckla sig.

Vissa verksamhetsområden har idag en högre sjukfrånvaro bland medarbetare än snittet i GR. Att få ner sjukfrånvaron och skapa hälsosamma arbetsplatser är en viktig pusselbit i rekryteringsutmaningen. De personer som är i arbetsför ålder behövs i verksamheten – att minska andelen sjukskrivna är nödvändigt. En minskad sjukfrånvaro frigör också ekonomiska resurser som skulle kunna användas för att på olika sätt jobba med frågan.

Möjligheter: utbilda personal, rekrytera löpande och inte bara vid behov. Skapa ett nytt introduktionsprogram i samarbete med de fackliga organisationerna. Skapa en attraktiv arbetsplats med hög trivsel. Flexibla och diversifierade anställningsformer. Att kontinuerligt erbjuda medarbetare kompetensutveckling är också en förmån som bör framhållas vid rekrytering.

Hinder: arbetsgivare ställs mot varandra och stor konkurrens råder med närliggande kommuner och andra huvudmän (både gällande lön och andra förmåner). Befintlig personal halkar efter i lön efter ett par år – kan bli ett incitament att söka sig till en grannkommun.

Samverkan

Samverkan beskrivs både som ett starkt resultat inom vissa verksamheter och en utmaning och utvecklingsområde inom andra. Konstateras kan att samverkan är nödvändigt för att framgent klara de uppdrag verksamheterna har och en möjlighet att hitta mer effektiva arbetssätt och helhetslösningar för de som är i behov av kommunens insatser. Dock upplevs det svårt att få till - vare sig det handlar om intern samverkan inom förvaltningen/kommunen eller externt med exempelvis regionen.

En intressentgrupp som lyfts inom flera verksamheter är personer med behov av insatser från flera verksamheter (exempelvis en äldre person med funktionsvariation och missbruksproblematik) och där samverkan är nyckeln för att inte den enskilde ska hamna ”mellan stolarna”.

Med tanke på kompetensförsörjningsfrågan kommer nämnden framgent att ha begränsat med insatser att tillgå det vill säga att antalet personer som kommer ha behov av insatser kommer vara större än utbudet. Här krävs väl utvecklad intern samverkan mellan myndighet och utförare för att på bästa sätt kunna tillgodose behoven hos målgrupperna. Även den politiska ambitionen avseende beslutad kvalitet kommer här att spela en stor roll.

Möjligheter: Väl fungerande samverkan möjliggör att slopa dubbelspår, hitta mer effektiva sätt att arbeta, bidra till en helhetssyn, skapa ett mer sammanhållet stöd till den enskilde samt kunna skapa en ny dynamik mellan medarbetare. Verksamheterna behöver identifiera inom vilka frågor/områden det finns ett förflyttningsutrymme och möjlighet till ett win-win koncept – bättre stöd till den enskilde och ett mer effektivt arbetssätt.

Hinder för samverkan är nuvarande förutsättningar i form av stuprörstänk och stuprörsbudget, rädsla för förändringar, avsaknad av helhetssyn och inre motivation.

Högre efterfrågan på insatser och mer komplexa behov

Antal personer som kommer behöva insatser från nämndens verksamheter kommer öka i kombination med att behoven av vård och omsorg blir alltmer avancerade/komplexa. Kommuninvånarna kommer behöva klara sig själva längre på egen hand.

Möjligheter: Förebyggande och främjande insatser är en viktig pusselbit. Behöver arbeta proaktivt i stället för reaktivt. Digitalisering och förändring av arbetssätt för att möta nya krav.

Hinder: arbeta förebyggande och främjande i tider av minskat ekonomiskt utrymme. Svårt att motivera åtgärder som inte är verksamheternas grundläggande uppdrag men som är avgörande för att lösa uppdraget på sikt. Svårt när resultaten inte visar sig förrän flera år senare.

Minnesanteckningar IFM -informations- och förhandlingsmöte

Plats: Digitalt via Teams
Datum 2022-12-16
Tid 10:00-10:55

Parter

För arbetsgivarparten:

Ebba Gierow,	sektorchef
Ulrika Johansson,	verksamhetschef
Ann-Sofie Borg,	verksamhetschef
Mattias Leufkens,	administrativ chef (punkt 2)
Axel Karlsson,	HR-specialist

För arbetstagarparten:

Lena Sikström,	Kommunal
Eilert Rathcke,	Vision
Jenny Armus,	Kommunal

Ledarna	ej närvarande
SSR	ej närvarande
Arbetsterapeuterna	ej närvarande
Vårdförbundet	ej närvarande

Övriga deltagare:

Marie Källvik Nilsson	Sekreterare
-----------------------	-------------

1. Godkännande av dagordning

Dagordningen godkänns och fastslås

2. Förhandlingar

Förhandlingar protokollförs separat.

3. Föregående minnesanteckningar

Anteckningar från IFM 24 november godkänns.

4. Sektor och verksamhetsövergripande information (i enlighet med MBL §19)

Arbetsgivaren informerar om:

a) Information om förhandling av verksamhetsplan och budget (Ebba Gierow)

Kommunfullmäktige fastställde den 12 december verksamhetsplan och budget för 2023. Socialnämnden fastställer nämndens verksamhetsplan och budget på sitt sammanträde i januari.

Verksamhetsplanen föreslås förhandlas på IFM den 13 januari, och inför förhandlingen behöver en risk och konsekvensanalys (RoK) genomföras.

Arbetsgivaren föreslår att en övergripande RoK genomförs den 4 januari kl 10.30. Efter att verksamhetsplanen fastställts i socialnämnden så kommer ytterligare RoK genomföras för varje berörd verksamhet.

Sektorchef förbereder underlag inför RoK den 4 januari som skickas ut senast under mellandagarna.

b) Information om tillsättning av ny funktion/befattning verksamhetsområde äldreomsorg (Ann-Sofie Borg)

Tjänsten som enhetschef med samordnande funktion har erbjudits en kandidat. Förhandling sker genom e-post.

c) Information om rekrytering av enhetschefstjänster inom äldreomsorgen (Ann-Sofie Borg)

Idag finns två vakanta tjänster inom den samlade hemtjänsten, en inom hemtjänst och en inom SÄBO. Rekrytering behöver påbörjas och arbetstagarrepresentanterna godkänner att annonsering kan ske.

d) Information angående framtagna nulägesanalys (Ebba Gierow)

Utifrån kommunens nya framtagna styrmodell så har sektorn gjort en nulägesanalys som bland annat tar upp förvaltningens starka resultat, svagare resultat samt analys och jämförelse över nyckeltal.

Analysen mynnar ut i 3 områden för förvaltningen att fokusera på: kompetensförsörjning, samverkan för ökad kvalitet samt ökade eller andra behov hos målgruppen.

5. Övriga frågor

a) **Ny dag för IFM den 7 april**

Den 7 april är långfredag och därmed helgdag, så beslutas att IFM i stället sker den 3 april kl 14

Socialförvaltningen

Diarienummer: S.N.2022.17

Datum: 2022-12-22

Förvaltningschef Ebba Gierow

Socialnämnden

Nämndplan med budget 2023

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att uppdra till förvaltningen att vidta nödvändiga åtgärder (beskrivna i nämndplanen) för att nå budget i balans 2023 samt

att anta nämndplan med budget 2023.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Utifrån ett salutogent förhållningssätt med den enskilde ständigt i fokus kommer nämndens verksamheter arbeta på under 2023 med att optimera de insatser som erbjuds både utifrån ett kvalitativt perspektiv men även ett ekonomiskt. Kompetensförsörjningsfrågan behöver också ständigt adresseras och vara i fokus.

Gällande budget 2023 påverkas förutsättningarna av krig, inflation och ökade pensionsavsättningar. För socialtjänsten specifikt tillkommer bland annat att ett nytt LSS-boende är färdigt för att öppnas samt att den demografiska utvecklingen ökat såväl behovet av hemtjänst som av platser på särskilt boende för äldre.

Sammanfattningsvis utgörs de största osäkerhetsfaktorerna i budgeten av risk för att LOV-budgeten är underfinansierad, ökad ekonomisk sårbarhet då den centrala bufferten kommer tas i anspråk successivt från och med årets början, ansträngd platssituation på särskilt boende (risk för att behöva köpa platser), otillräcklig uppbudgetering av individ- och familjeomsorgens budget för köpt vård samt risk inom funktionsstöd att inte kunna öppna nytt boende i tid på grund av rekryteringssvårigheter vilket driver kostnader då hemtagnings effekter uteblir.

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Hanna Kämpe
Verksamhetsutvecklare

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2022-12-22

Nämndplan med budget 2023, socialnämnden

IFM, Minnesanteckningar 2022-12-16

Protokoll IFM 2023-01-13

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

Förvaltningsledning, socialförvaltningen

För kännedom:

Kommunstyrelsen

Ärendet

Utifrån ett salutogent förhållningssätt med den enskilde ständigt i fokus kommer nämndens verksamheter arbeta på under 2023 med att optimera de insatser som erbjuds både utifrån ett kvalitativt perspektiv men även ett ekonomiskt. Ambitionen är att på bästa och mest effektiva sätt möta behoven från nämndens målgrupper. Verksamheterna behöver identifiera inom vilka frågor/områden det finns möjlighet till ett win-win koncept – bättre stöd till den enskilde och ett mer effektivt arbetssätt.

Kompetensförsörjningsfrågan behöver också ständigt adresseras och vara i fokus. För att trygga kompetensförsörjningen på både kort- och lång sikt behövs en palett av åtgärder, aktiviteter och förändrade arbetssätt för att möta utmaningen och varje verksamhet likväl som förvaltningen och kommunen i stort behöver arbeta med och samarbeta kring frågan.

Under den gångna mandatperioden har förvaltningen arbetat med tillitsdialoger i verksamhetsområdena och best practice-besök för de förtroendevalda på några enheter. Modellen har varit uppskattad såväl av förtroendevalda som medarbetare och chefer. Inför inledningen av ny mandatperiod kommer ställning att tas till behovet av att utveckla och eventuellt förfina dialogerna.

Ekonomisk bedömning

Krig, inflation och ökade pensionsavsättningar är alla orsaker till de utmanande ekonomiska förutsättningarna inför 2023. För socialtjänsten specifikt tillkommer bland annat att ett nytt LSS-boende är färdigt för att öppnas samt att den demografiska utvecklingen ökat såväl behovet av hemtjänst som av platser på särskilt boende för äldre. Socialtjänsten behöver anpassa verksamheten för att klara de ökade kostnaderna. Den i särklass största och mest påverkbara delen av förvaltningens kostnader är personalkostnaderna. Av samma skäl är personalen också förvaltningens allra största och viktigaste resurs. Konkurrensen om medarbetare hårdnar och risken att förlora personal på grund av kortsiktiga lösningar för ekonomi i balans är påtaglig och det skulle snarast förvärra utgångsläget ytterligare. Det är denna avvägning som lett fram till föreliggande förslag.

På övergripande nivå kommer effektiviseringskrav att läggas på verksamhetsområdena på så sätt att enheterna inte får full kompensation för index. Förvaltningen kommer därmed så långt möjligt avstå från detaljstyrning och att peka ut enstaka åtgärder utan enheterna förutsätts bäst kunna avgöra hur de kan arbeta hushållsekonomiskt med de tilldelade medlen.

Gällande det som är statsbidragsfinansierat inom äldreomsorgen förefaller tilldelningen 2023 vara i samma omfattning som 2022 varför dessa satsningar kan fortsätta. Undantaget är statsbidraget kopplat till ensamhet som inte kommer vara i samma omfattning som 2022.

Satsningar kopplade till detta statsbidrag kommer inte kunna fortsätta, men delar kommer kunna rymmas inom det generella statsbidraget för äldreomsorg.

I information från SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) framgår att överenskommelse psykisk hälsa kommer fortgå 2023 men att innehållet fortfarande förhandlas och inte kommer vara färdigt förrän i slutet av januari. Historiskt har överenskommelsen om psykisk hälsa både omfattat medel som kommunerna kan rekvirera direkt och medel som är länsgemensamma. Den del som riktas direkt till kommunen kommer företrädesvis användas till delfinansiering av Träffpunkten inom funktionsstöd (socialpsykiatri). Trots detta stöd kommer finansieringen inte till fullo täcka behoven för Träffpunktsverksamheten vilket kommer påverka i vilken omfattning verksamheten kan erbjudas. Träffpunktsverksamheten kommer alltså under 2023 vara avhängig av medel från överenskommelse om psykisk hälsa.

Korttidsplatser kommer fortsättningsvis säljas till Kungälv men antalet som säljs kommer minska från 10 till 8 platser. Trots att två platser då tillförs Ale finns ändå en risk för att inte få till ett tillräckligt bra flöde av egna omsorgstagare/korttidspatienter och därmed en ökad risk för betaldagar. Försäljningen ger ett tillskott till ekonomin som helhet.

LOV-budgeten är oförändrad jämfört med 2022 trots att en ökning sker av antalet timmar som budgeten räcker till. Ersättningsmodellen har setts över i särskilt ärende och innebär att ersättningen per utförd timme kommer vara lägre 2023 än 2022. Dessa två faktorer sammantaget innebär en risk. Å ena sidan för att antalet timmar blir högre än vad LOV-budgeten räcker till. Å andra sidan för att enheterna inte tillräckligt väl lyckas anpassa sig till den nya ersättningsmodellen.

För budget i balans kommer även vakanshållning ske av tjänster, det vill säga att föräldraledigheter och pensionsavgångar inte tillsätts i vissa verksamheter och att rekryteringsglapp kan förekomma. Inom individ- och familjeomsorgen (IFO) utgör detta en besparing på 4,4 Mkr. Ramtilldelningen för IFO bygger vidare på att sökta medel från länsstyrelsen beviljas i sin helhet. Inom funktionsstöd sker vakanshållning av anhörigstödjare och personligt ombud motsvarande 800 tkr och inom äldreomsorgen kommer ett tillskott av en enhetschefstjänst att utebli motsvarande knappt 1 Mkr. Den här typen av åtgärd påverkar arbetsbelastningen för kollegor samt riskerar få en negativ inverkan på kvaliteten. Vakanshållande av tjänsten personligt ombud är kanske det tydligaste exemplet då det rör sig om endast en tjänst vilket innebär att erbjudandet om personligt ombud inte kommer finnas under 2023.

Gällande insatser nattetid i verksamheterna kommer ett uppdrag ges för att se hur en eventuell samordning och samplanering av nattinsatser mellan äldreomsorgen och funktionsstöd kan leda till en mer effektiv och robust verksamhet. I detta uppdrag finns ett effektiviseringsbehov motsvarande 1 Mkr.

Besparingar görs 2023 avseende kurs- och konferens för sektorn som helhet om 3,2 Mkr. Undantaget är en utbildning för legitimerad personal där avtal med utbildningsanordnare redan tecknats men där genomförandet sker under våren 2023 samt viss annan fortbildning som krävs för yrkesutövningen. Den extra buffert som nämnden beslutat om motsvarande 0,3% av omslutningen tas bort.

Parallellt med budgetarbetet har kommunfullmäktige beslutat om en genomlysning av all verksamhet inom kommunen, i syfte att långsiktigt hitta möjlighet att vidta åtgärder som renderar samma eller högre kvalitet till lägre kostnad. Arbetet med detta kommer påbörjas så fort som möjligt och förhoppningsvis finns i detta uppdrag också ekonomisk potential.

Ovanstående innebär för förvaltningens del att den av kommunfullmäktige beslutade bufferten motsvarande 1% kommer att arbeta från årets första dag. Det kommer alltså att finnas ett effektiviseringsbehov för vilket åtgärder ännu ej är identifierade på 6,8 Mkr som bufferten kommer täcka månad för månad, i avvaktan på resultatet av genomlysningen.

Sammanfattningsvis utgörs de största osäkerhetsfaktorerna i budgeten av risk för att LOV-budgeten är underfinansierad, ökad ekonomisk sårbarhet då den centrala bufferten kommer tas i anspråk successivt från och med årets början, ansträngd platssituation på särskilt boende (risk för att behöva köpa platser), otillräcklig uppbudgetering av IFOs budget för köpt vård samt risk inom funktionsstöd att inte kunna öppna nytt boende i tid på grund av rekryteringssvårigheter vilket driver kostnader då hemtagningseffekter uteblir.

Invånarperspektiv

Förändringarna som genomförs för budget i balans kan komma att få en negativ påverkan avseende kvaliteten på insatser som ges liksom på omfattningen.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats, men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Området har beaktats, men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Remissyttrande

Området har beaktats, men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, MBL

Informerad enligt MBL 2022-12-16, se minnesanteckningar som bilaga.

Förhandlad enligt MBL 2023-01-13, se protokoll som bilaga.

Beslutets genomförande

Nämndplan med budget 2023 kommer ytterligare konkretiseras i planen för respektive verksamhetsområde. Uppdrag och/eller aktiviteter för att bidra till en måluppfyllelse på helheten kommer där att beskrivas.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att föreslagen nämndplan med budget ligger i linje med av kommunfullmäktige uppsatta mål och uppdrag. De givna förutsättningarna gör den ekonomiska situationen ansträngd redan initialt och i föreliggande budgetförslag finns risk för att vissa enheter redan tidigt på året kan börja driva underskott. Denna risk får balanseras mot möjligheten att genomlysningen av verksamheten visar potential på andra områden än de som förvaltningen annars hade föreslagit som effektiviseringsområden.

Socialnämnden

Nämndplan med budget 2023

Innehållsförteckning

1 Nämndens uppdrag	3
2 Sammanfattning	4
3 Visionen - Lätt att leva	5
4 Politiska målsättningar	6
5 Basverksamhet	12
6 Ekonomisk sammanfattning	15
7 Personal	17

1 Nämndens uppdrag

Socialnämndens uppdrag är att möjliggöra för invånare som behöver socialt stöd att bli självständiga i livet så att de kan ta en aktiv del i samhället samt att arbeta för att äldre och personer med funktionsvariationer ska kunna leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

Socialnämnden ansvarar för:

- omsorgen av äldre människor,
- stöd till människor med funktionsvariationer inkl. korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov (tidigare benämnt förlängd skolbarnsomsorg),
- alla hälso- och sjukvårdsinsatser (exklusive läkarinsatser) i de särskilda boendeformerna och varaktiga hälso- och sjukvårdsinsatser (exklusive läkarinsatser) i det ordinära boendet för alla kommuninvånare,
- kommunens individ- och familjeomsorg samt familjerätts- och familjerådgivningsverksamhet,
- kommunens tillsyns- och tillståndsverksamhet enligt bland annat alkohollagen,
- kommunens uppgifter enligt skuldsaneringslagen,
- kommunens flyktingmottagning,
- kommunala arbetsmarknadsfrågor
- färdtjänst och bostadsanpassning.

Förutom det lagstadgade ansvaret har nämnden genom åren tydliggjort en form av beslutad kvalitet. Detta handlar om förhöjd ambitionsnivå avseende lagstadgade insatser alternativt erbjudande till kommuninvånare om icke-lagstadgade insatser så som exempelvis trygghetsbostäder samt främjande och förebyggande insatser i olika former. Beslutad kvalitet kan även handla om hur olika insatser ska prioriteras, exempelvis att tillsyn nattetid i första hand ska ske via kamera och i andra hand via fysiskt besök eller att kommuninvånare så långt som möjligt ska kunna bo kvar hemma med stöd och hjälp.

Som ett led i att tydliggöra nivån på de insatser som ska erbjudas kommuninvånarna håller ett ärende på att beredas till nämnden avseende en rad insatser inom myndighetsutövningen.

2 Sammanfattning

Utifrån ett salutogent förhållningssätt med den enskilde ständigt i fokus kommer nämndens verksamheter arbeta på under 2023 med att optimera de insatser som erbjuds både utifrån ett kvalitativt perspektiv men även ett ekonomiskt. Ambitionen är att på bästa och mest effektiva sätt möta behoven från nämndens målgrupper. Verksamheterna behöver identifiera inom vilka frågor/områden det finns möjlighet till ett win-win koncept – bättre stöd till den enskilde och ett mer effektivt arbetssätt.

Kompetensförsörjningsfrågan behöver också ständigt adresseras och vara i fokus. För att trygga kompetensförsörjningen på både kort- och lång sikt behövs en palett av åtgärder, aktiviteter och förändrade arbetssätt för att möta utmaningen och varje verksamhet likväl som förvaltningen och kommunen i stort behöver arbeta med och samarbeta kring frågan.

Under den gångna mandatperioden har förvaltningen arbetat med tillitsdialoger i verksamhetsområdena och best practice-besök för de förtroendevalda på några enheter. Modellen har varit uppskattad såväl av förtroendevalda som medarbetare och chefer. Inför inledningen av ny mandatperiod kommer ställning att tas till behovet av att utveckla och eventuellt förfina dialogerna.

Krig, inflation och ökade pensionsavsättningar är alla orsaker till de utmanande ekonomiska förutsättningarna inför 2023. För socialtjänsten specifikt tillkommer bland annat att ett nytt LSS-boende är färdigt för att öppnas samt att den demografiska utvecklingen ökat såväl behovet av hemtjänst som av platser på särskilt boende för äldre. Socialtjänsten behöver anpassa verksamheten för att klara de ökade kostnaderna. Den i särklass största och mest påverkbara delen av förvaltningens kostnader är personalkostnaderna. Av samma skäl är personalen också förvaltningens allra största och viktigaste resurs. Konkurrensen om medarbetare hårdnar och risken att förlora personal på grund av kortsiktiga lösningar för ekonomi i balans är påtaglig och det skulle snarast förvärpa utgångsläget ytterligare.

Parallellt med budgetarbetet har kommunfullmäktige beslutat om en genomlysning av all verksamhet inom kommunen, i syfte att långsiktigt hitta möjlighet att vidta åtgärder som renderar samma eller högre kvalitet till lägre kostnad. Arbetet med detta kommer påbörjas så fort som möjligt och förhoppningsvis finns i detta uppdrag också ekonomisk potential.

Ovanstående innebär för förvaltningens del att den av kommunfullmäktige beslutade bufferten motsvarande 1% kommer att arbeta från årets första dag. Det kommer alltså att finnas ett effektiviseringsbehov för vilket åtgärder ännu ej är identifierade på 6,8 Mkr som bufferten kommer täcka månad för månad, i avvaktan på resultatet av genomlysningen.

Sammanfattningsvis utgörs de största osäkerhetsfaktorerna i budgeten av risk för att LOV-budgeten är underfinansierad, ökad ekonomisk sårbarhet då den centrala bufferten kommer tas i anspråk successivt från och med årets början, ansträngd platssituation på särskilt boende (risk för att behöva köpa platser), otillräcklig uppbudgetering av IFOs budget för köpt vård samt risk inom funktionsstöd att inte kunna öppna nytt boende i tid på grund av rekryteringssvårigheter vilket driver kostnader då hemtagningseffekter uteblir.

3 Visionen - Lätt att leva

I Ale är det nära till skola, arbete och sköna naturupplevelser. Det centrala läget i Götaälvdalen med närhet till Göteborgs storstadspuls är en tillgång.

Visionen är Lätt att leva. Med detta menar vi att vi:

- antar utmaningar med lust och energi
- tillsammans ska förenkla och underlätta människors vardag
- förädlar våra tjänster och service
- värnar om den gemensamma livsmiljön och ger alebornas livskvalitet

Med mod, samarbete och energi skapar vi en levande kommun för både invånare och företagare. Vi ger aleborna livskvalitet och inspiration att förverkliga sina drömmar, här är det lätt att leva. Som hjälpmedel på resan mot år 2023 har politiken tagit fram denna verksamhetsplan som pekar ut vilka områden vi ska fokusera på och vad vi behöver göra. Den hjälper oss att arbeta i visionens riktning och säkerställer att vi gör rätt saker för aleborna.

4 Politiska målsättningar

4.1 Riktningssmål

4.1.1 Ett tryggare Ale

Ett tryggare Ale inom socialtjänstens perspektiv handlar om att de tjänster och insatser som erbjuds ska vara rättssäkra, pålitliga och trygga. Det handlar även om den upplevda tryggheten hos dem som bor på något av nämndens boenden eller får hjälp i sitt eget hem via hemtjänst eller boendestöd. Här visar brukarundersökningar att den upplevda tryggheten är stor. Trygghet kan även innefatta stöd och stöttning till föräldrar inom ramen för det generella föräldrastödet i syfte att skapa tryggare relationer till sina barn.

De processer som är påbörjade utifrån ett trygghetsperspektiv kommer fortgå under året.

4.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Kundnytta förstås i det här sammanhanget som att skapa ett värde för nämndens målgrupper, att de insatser som tillhandahålls motsvarar behoven och att den enskilde är i fokus. Framgent väntas målgrupperna ställa högre krav på den samhällsservice som nämnden ska leverera samtidigt som andelen personer i arbetsför ålder minskar. Ett krav på större delaktighet i utformandet av insatser förväntas från målgrupperna, liksom en ökad förväntan om att samhället i större utsträckning ska finnas till hands vid behov av hjälp och stöd. Även krav och behov avseende mer avancerad sjukvård i hemmet blir allt vanligare i takt med att patienter skrivs ut från slutenvården i ett tidigare skede än förut.

För att möta dessa behov och förväntningar är förebyggande och främjande insatser en viktig pusselbit, liksom att arbeta med digitalisering, förändring av arbetssätt och diversifierade insatser. Att se över och optimera verksamheternas processer är ett kontinuerligt arbete.

4.1.3 En effektivare organisation i Ale

Ett specifikt uppdrag för 2023 har givits från kommunfullmäktige om att genomlysna hela organisationen med fokus på effektivitet. Utifrån vad resultatet av genomlysningen visar kommer förslag till åtgärder arbetas fram. En återrapportering till kommunfullmäktige ska ske i april.

4.2 Nämnden mål

4.2.1 Genomförandet av Program för äldreplan 2019-2026 ska fortskrida för att nå det önskade läget 2026.

Se mig! Äldreplan för Ale kommun 2019–2026 beskriver kommunens målsättning och inriktning inom en rad områden relaterade till äldre. Äldreplanen tar sin utgångspunkt i den nationella utredningen om vård och omsorg för äldre som kom 2017 och har framarbetats med hög delaktighet av kommuninvånare, brukare, närstående och personal. Den höga graden av delaktighet ska även prägla det fortsatta arbetet med att realisera äldreplanen. Inom åtta områden finns mål framarbetade samt förslag på aktiviteter för att nå målen senast 2026;

- Kvalitet och effektivitet: ”Jag vill att personalen ska tycka om att komma hem till mig”
- Anhöriga: ”Som anhörig känner jag mig trygg och väl bemött och upplever att jag ses som en resurs”
- Handläggning av behov: ”När jag har behov av stöd och hjälp vet jag vart jag ska vända mig och mitt behov sätts i centrum”
- Välfärdsteknik: ”Jag har tillgång till teknik som ökar min självständighet och underlättar min vardag”
- Hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser: ”Jag har, oavsett bakgrund och förmåga, förutsättningar att leva ett gott liv”
- Sammanhållen vård och omsorg: ”Om jag blir sjuk så vet jag att jag får den hjälp jag behöver”
- God kompetensförsörjning: ”Jag trivs och utvecklas på min arbetsplats och ser varje individs behov och

förmåga”

•Boende för äldre personer: ”Mitt boende underlättar min självständighet och ger mig trygghet”

4.2.2 Trygga kompetensförsörjningen på både kort- och lång sikt.

Kompetensförsörjningsfrågan är gigantiskt för hela den offentliga sektorn och redan nu märks svårigheter med att såväl rekrytera personal som att behålla befintliga anställda. Den demografiska förändringen innebär en mindre andel personer i arbetsför ålder och allt fler yngre och äldre i behov av insatser från nämndens verksamheter, vilket leder till både ökade kostnader och utmaningar avseende kompetensförsörjningen. Konkurrensen om arbetskraften kommer hårdna i takt med att tillgången minskar. Kvalitetsbrister samt svårighet att nå upp till grundläggande krav kan bli en konsekvens om inte personalförsörjningen lyckas. Om stor personalbrist råder kan insatser i värsta fall behöva prioriteras. Brist på kompetenta medarbetare bidrar även till svårigheter att frigöra tid för ordinarie personal att kompetensutveckla sig.

En palett av åtgärder och aktiviteter behöver till för att möta utmaningen och varje verksamhet likväl som förvaltningen och kommunen i stort behöver arbeta med och samarbeta kring frågan.

4.2.3 Det salutogena förhållningssättet ska genomsyra verksamheternas arbete gentemot nämndens målgrupper och även återspeglas inåt i organisationen.

Arbetet med att implementera ett salutogent förhållningssätt behöver fortgå för att i högre utsträckning prägla arbetet mot målgrupperna men även gentemot varandra som kollegor. En salutogen arbetsmiljö kännetecknas av tillit och kontinuerlig dialog och att gemensamt möta de utmaningar som verksamheterna ställs inför och att göra det utifrån ett helhetsperspektiv. Gentemot målgrupperna ska de faktorer som ger välbefinnande stärkas, liksom den enskildes känsla av sammanhang och mening samt att långsiktigt frigöra den enskildes resurser.

4.3 Uppdrag

4.3.1 Uppdrag: Gallring och revidering av styrdokument

Allmän beskrivning

Fortsatt arbetet med revidering och effektivisering av styrdokument.

Planeringskommentar

En översyn och genomgång av styrdokument kommer göras under året. I takt med att fler av förvaltningens processer kartläggs görs en samtidig genomgång, gallring och revidering av tillhörande styrdokument.

4.3.2 Uppdrag: Jämställt försörjningsstöd

Allmän beskrivning

Försörjningsstödet skall i beslut delas inom familjen och personligen hämtas.

Planeringskommentar

Uppdraget behöver utredas vidare för att bland annat se på möjligheterna för systemet att klara uppdelningen. Samverkan i frågan kommer behövas med IT-enheten och systemförvaltarna för verksamhetssystemet Treserva.

4.3.3 Uppdrag: Marknadsför förstärkt hemgång

Allmän beskrivning

Skapa kunskap om vad förstärkt hemgång är och arbeta med kompetensutbyte mellan arbetslagen så stödet utvecklas och i hela kommunen.

Planeringskommentar

Det som tidigare benämndes trygg hemgång är sedan 2019 ersatt med förstärkt hemgång. Den stora skillnaden ligger i att istället för att det är ett speciellt team som bistår den enskilde arbetar *hela* Ale hemtjänst med förstärkt hemgång i tät samverkan med övriga berörda parter så som biståndsenheten, den kommunala primärvården och nattpatrullen. Ett lärande och erfarenhetsutbyte sker redan idag både mellan de olika hemtjänstområdena samt med övriga involverade parter. Information om förstärkt hemgång och vad det innefattar ges till berörda kommuninvånare vid ansökan om bistånd. Nämnden avser att i samarbete med kommunikationsavdelningen se över hur informationen om insatsen kan spridas ytterligare.

4.3.4 Uppdrag: Tekniska hjälpmedel för äldre

Allmän beskrivning

Utveckla arbetet med att möjliggöra autonomi och stöd via teknik, AI och digitala verktyg.

Planeringskommentar

Hjälpmiddel kan behövas för att livet ska fungera så bra som möjligt och underlätta möjligheterna för att bli mer självständig, delaktig och aktiv i sitt liv. Den äldre kan, efter en individuell utredning, få tillgång till ett eller flera hjälpmedel från flera olika vårdgivare, beroende på situation. Om man exempelvis är i behov av synhjälpmedel vänder man sig till syncentralen i Göteborg, efter en remiss från en ögonläkare, medan det är arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast på rehabenheter inom Vårdval Rehab eller kommunens rehabenhet om man bor på ett särskilt boende eller har hemsjukvård, som gör bedömning avseende kognitiva hjälpmedel eller hjälpmedel i hemmet. Det finns också en möjlighet för den äldre att på egen hand kontakta en butik eller en leverantör för att köpa ett hjälpmedel på egen hand, om hen inte uppfyller kraven för att få ett hjälpmedel förskrivet.

Ale kommun har i dagsläget, utifrån kommunens ansvar, ett stort utbud av tekniska hjälpmedel för äldre som syftar till att möjliggöra autonomi, så som till exempel trygghetslarm, duschstol, toaletsitsförhöjning, rollator, rullstol m.m. Det finns även olika typer av andra tekniska hjälpmedel som kommunen inte är skyldig att tillhandahålla men som beslutats som en kvalitetshöjande insats så som exempelvis digital tillsyn (trygghetskamera) som möjliggör för den äldre att sova ostört men ändå få sin tillsyn tillgodosedd på natten.

Nämndens verksamheter har under de senaste åren varit aktiva i AllAgeHub, ett initiativ av de tretton GR-kommunerna med Göteborgsregionens kommunalförbund, GR, som projektägare. Uppdraget var att tillsammans arbeta fram en process för att på ett strukturerat sätt kunna testa produkter innan beslut om inköp i större skala tas. Processen borgar för ett bättre beslutsunderlag inför inköp. Den framtagna processen har även testats i verksamheten.

Utmaningen avseende olika tekniska hjälpmedel är att identifiera det faktiska behovet i målgruppen. Ambitionen är att under 2023-2024 skapa en testmiljö i varje verksamhetsområde i förvaltningen i syfte att testa tekniska lösningar för att möta de behov som identifierats hos målgrupperna utifrån den process som arbetats fram inom AllAgeHub. Genom att i samband med detta skapa ett nätverk mellan testmiljöerna kan de olika verksamhetsområdena utbyta erfarenheter av sina test, de produkter man testat och eventuellt identifiera vinster i flera verksamhetsområden/användningsområden. Vid beslut om inköp behöver hänsyn tas till kostnader relaterat till förväntad nytta och även vad som ska vara kommunens ansvar och vad som åligger den enskilde.

Nämnden avser att *strukturerat* identifiera vilka behov som faktiskt finns, omvärldsbevaka olika lösningar som skulle kunna vara ändamålsenliga och testa den produkt som förefaller har störst potential att möta identifierat

behov.

4.3.5 Uppdrag: Genomlysning av hela organisationen

Allmän beskrivning

Effektivitet, placering, Ska kommunen fortsätta med verksamheten.

Planeringskommentar

Arbetet med genomlysningen har påbörjats och resultatet kommer presenteras i särskild rapport och återrapporteras separat.

4.3.6 Uppdrag: Utred möjligheten att säkerställa att våra äldre inte är felmedicinerade eller övermedicinerade samt vilka kosttillskott tex D-vitamin som skulle bidra till en högre livskvalitet.

Planeringskommentar

Ordinatorens bakom läkemedelsbehandling ansvarar för att följa upp önskat resultat och omvärdera och justera behandlingen utifrån hur patientens hälsotillstånd påverkas av läkemedelsbehandling. Inom ramen för målgruppen i kommunal primärvård, där kommunen ansvarar för god och säker vård upp till och med sjuksköterskekompetens, är det många patienter som har omfattande läkemedelsbehandling förskrivna. Enkel respektive fördjupad läkemedelsgenomgång är något som lades till författningen om säker läkemedelshandling 2012. För målgruppen i den kommunala primärvården är det av stor vikt att samverkan sker mellan kommunens sjuksköterska och regionens läkare som är ansvarig ordinator. En samverkansrutin finns för sjuksköterskeheten och som presenterats i närområdet där kommunal primärvård samverkar med regionens primärvård.

Under 2023 fastställs rutiner för hur dokumentation av genomförda läkemedelsgenomgångar ska genomföras i den kommunala primärvårdens journaler, i syfte att kunna ta ut statistik.

Förmågan att bilda D-vitamin i huden försämras med åldern. D-vitaminbehovet kan dessutom vara svårt att täcka med vanlig mat, särskilt för den med nedsatt aptit. Enligt de nationella riktlinjerna för måltider i äldreomsorgen är det inte rimligt att försöka nå rekommenderade nivåer av D-vitamin i måltiderna, eftersom utbudet av maträtter då riskerar att begränsas. Målet bör istället vara måltider som utgår från vad de äldre vill äta. Därför rekommenderas att alla över 75 år tar tillskott med 20 mikrogram vitamin D per dag.

Tillskott enligt nationella riktlinjer kan betraktas som rekommendationer till ordinatorer av läkemedel och ansvar för läkemedelsgenomgångar för målgruppen borde resultera i att personer över 75 år erbjuds D-vitamin i sin läkemedelsbehandling.

Frågan kommer under året att lyftas till medicinskt ansvariga läkare i närområdet för en dialog om hur behovet skulle kunna tillgodoses.

4.3.7 Uppdrag: Utred möjligheten att införa tidsgräns för nattfasta

Planeringskommentar

Verksamhetsområdet särskilda boenden och hälso- och sjukvård har under senhösten i samverkan med dietisten på kostenheten genomfört en internutbildning om "Nutrition för äldre". Utbildningen har erbjudits omvårdnadspersonal på särskilt boende, sjuksköterskor, enhetschef samt kökspersonal. I anslutning till utbildningen har varje enhet också gjort nattfastemätning och utifrån resultat och uppföljning ska en ny mätning göras i början på 2023. Till våren planeras en ytterligare utbildningsinsats för kostombuden på de särskilda boendena.

Egenkontrollen, nattfastemätningen, planeras att genomföras 2 gånger per år på särskilt boende och sammanförs med övriga egenkontroller utifrån kvalitetsarbetet som registreras och följs upp i ledningssystemet i Stratsys. Dessa återrapporteras till nämnden i den årliga kvalitetsberättelsen.

4.3.8 Uppdrag: Utred om biståndsbedömningen för särskilt boende kan bli mer tillmötesgående för våra äldre äldre och vilka konsekvenser det får.

Planeringskommentar

Ett uppdrag avseende att göra en översyn av riktlinjerna och vägledningen för biståndsbedömningen pågår. Utredningsuppdraget gällande biståndsbedömningen för särskilt boende införlivas i den pågående översynen.

4.3.9 Uppdrag: Försörjningsstöd ska snarast leda till egen försörjning

Allmän beskrivning

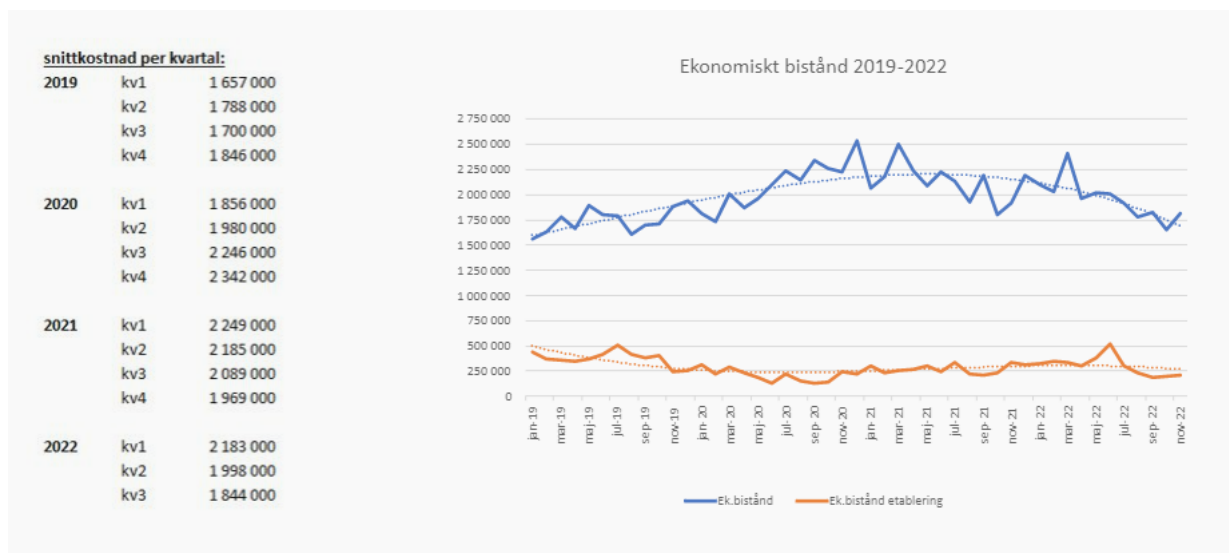
Handlingsplaner med sysselsättningsmål, kompetensutveckling, praktik och aktivitet från början

Planeringskommentar

Inom arbetsmarknads- och försörjningsstödsenheten (AMFE) är det arbetet som står i fokus – inte bidraget. Kostnaderna för försörjningsstöd i Ale kommun har sjunkit över tid (se bild nedan).

Enligt rutin ska alla som ansöker om försörjningsstöd vid nyansökan hänvisas till arbetsmarknadscoach för en plan mot arbete. Jämfört med för tre år sedan är det betydligt fler som är aktuella hos en coach. Den evidensbaserade metoden som används och som löper som en röd tråd i arbetet kallas IPS (Individual Placement and Support).

Enheten har försökt anpassa insatserna för att möta olika typer av målgrupper så som sjukskrivna, nyanlända och arbets sökande. Ambitionen är att samla alla pågående initiativ i en arbetsmarknadsstrategi som lyfts för politisk förankring.

4.3.10 Uppdrag: Garanterad utevistelse för boende i särskilt boende

Allmän beskrivning

Utevistelse ska garanteras för varje hyresgäst i särskilt boende (om så önskas)

Planeringskommentar

Möjligheten till utevistelse för hyresgästerna på särskilt boende styrs av varje hyresgäst/individens önskemål och behov, utifrån ett individuellt och personcentrerat förhållningssätt. För varje hyresgäst görs en överenskommelse om behov, önskemål och insatser som dokumenteras i den individuella genomförandeplanen. Vid de tillfällen insatser inte utförs dokumenteras det och orsaken, i hyresgästens daganteckningar och journal.

För att ge en bild över hur enheterna arbetar med utevistelse och vilken tid och utrymme dessa insatser tar på ett boende kommer enheterna att närmare mäta och beskriva detta under året. I beskrivningen bör det även framgå hur hyresgästerna själva önskar just det stödet och aktiviteten.

4.3.11 Uppdrag: Utveckla Ung Omsorg till fler/alla

Allmän beskrivning

Inför Ung omsorg på alla särskilda boenden för äldre.

Planeringskommentar

Under 2023 kommer Ung Omsorg att utökas till att omfatta samtliga fem särskilda boenden för äldre.

4.3.12 Uppdrag: Höj habiliteringsersättningen

Allmän beskrivning

Anpassa habiliteringsersättningen till GRs nivåer.

Planeringskommentar

Verksamheten håller på att ta fram jämförande statistik och avser att återkomma till nämnden med ett förslag utifrån detta inklusive en kostnadsberäkning.

5 Basverksamhet

5.1 Verksamhetsmått

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2021
Ordinärt boende	Antal personer över 65 år med hemtjänstbeslut	616
	Antal beviljade timmar hemtjänst	197 784
Funktionsstöd	Ej verkställda beslut bostad med särskild service, (snitt för perioden)	9
	Kostnad per individ i snitt avseende LSS-boende (exkl. köpta platser)	739
Särskilt boende och hälso- och sjukvård	Antal betaldagar	131
	Dygn på korttid (avser totala antalet dygn)	4 789
Individ- och familjeomsorg	Akut behov av tak över huvudet, exempelvis i form av vandrarhem (antal beslut)	181
	Öppenvård - intern verkställighet (antal verkställda beslut)	577

5.2 Kommentar verksamhetsmått

Antalet mått minskades ner inför 2020 till att endast omfatta ett par stycken per verksamhetsområde. Måtten bedöms som fortsatt relevanta att följa inom ramen för nämndplan 2023. Beroende på vad den politiskt beslutade genomlysningen kommer visa på kan det finnas anledning att komplettera nuvarande verksamhetsmått inför 2024.

5.3 Beskrivning av basverksamhet

2023 sjösätts den organisationsförändring som förberetts inom förvaltningen det gångna året. Äldreomsorgen blir ett samlat verksamhetsområde och de enheter som arbetar mot flera verksamhetsområden har samlats i ett nytt verksamhetsområde under benämningen myndighet och specialiststöd.

Syftet med organisationsförändringen är att anpassa förvaltningen till framtida utmaningar. Den nuvarande organisationen bedöms inte ändamålsenlig i en framtid sett till redan kända förändringar avseende lagstiftning och omställningen till nära vård. Det nya verksamhetsområdet kommer ha som uppdrag att optimera processer i de gemensamma frågorna likvärdigt för alla målgrupper. Detta innebär att det nya verksamhetsområdet kommer ha som tydligt uppdrag att öka och förbättra samverkan internt och externt, för att förvaltningen ska vara bättre rustad för framtiden. Omställning till nära vård är en ödesfråga för socialtjänsten och såväl i Ale som i andra kommuner kommer stort fokus att behöva läggas på dessa frågor. För att nå framgång är bedömningen att det är viktigt att de resurser som krävs för arbetet finns inom ramen för ett samlat verksamhetsområde.

5.3.1 Myndighet och specialiststöd

Verksamhetsområdet myndighet och specialiststöd omfattar biståndsenheten med ansvar för myndighetsutövning enligt SoL och LSS samt lagen om färdtjänst och den kommunala primärvården som består av sjuksköterske- och rehabenheten. Utöver detta samlar verksamhetsområdet även förvaltningens centrala stödfunktioner samt den centrala budgeten för IT. Stödfunktionerna är fördelade på tre enheter och innefattar olika områden

såsom bemanning, styrning och uppföljning, lokaler, säkerhet, IT och digitalisering, kvalitet- och patientsäkerhet, samt handläggning av avgifter, fakturor och dödsbo.

Under 2023 kommer verksamhetsområdet initialt arbeta med att utveckla strukturer och arbetssätt som syftar till en förbättrad och effektiv samverkan med den övriga förvaltningen. Detta arbete inbegriper inte bara kärnprocesserna gentemot invånare utan också organisatoriska processer såsom exempelvis ledning och styrning. Eftersom verksamhetsområdet innefattar en ny konstellation av funktioner är det viktigt att dessa integreras på ett så ändamålsenligt och effektivt sätt som möjligt med den övriga organisationen för att kunna skapa största möjliga nytta för nämndens målgrupper.

Utöver det kommuninterna utvecklingsarbetet kommer ett stort fokus också att läggas på den externa samverkan med regionen. Det finns goda skäl att anta att kraven på att utveckla den externa samverkan kommer öka under året och då i synnerhet gällande gränsdragningsfrågor avseende huvudmännens ansvar för avancerad vård i hemmet, implementering av nytt system för in- och utskrivningsprocessen samt andra frågor relaterade till omställningen till en god och nära vård med patientens behov i centrum.

Verksamhetsområdet kommer också fortsätta att utveckla arbetet med handläggningen av bostadsanpassning och färdtjänst som nyligen tagits över av förvaltningen.

5.3.2 Äldreomsorg

Verksamhetsområde äldreomsorg består av förebyggande enhet, demensteam, hemtjänst, dagverksamhet för personer med kognitiv svikt, nattpatrull samt särskilda boende. Hemtjänsten utförs inom Lagen Om Valfrihet (LOV). Ale hemtjänst är vid ingången av 2023 den enda utföraren av hemtjänstinsatser.

Verksamhetsområdet har som främsta uppgift att utifrån individuella biståndsbeslut erbjuda Alebor stöd till en skälig levnadsnivå enligt socialtjänstlagen (SoL).

De förebyggande insatserna och Ale hemtjänst har som målsättning att möjliggöra självständigt kvarboende i det egna hemmet samt att förenkla kommuninvånarnas vardag genom att erbjuda stöd och insatser av god kvalitet, med trygghet, delaktighet och kontinuitet. Inom det särskilda boendet erbjuds omfattande trygghets- och omvårdnadsinsatser hela dygnet.

Fokus under året är att

- fortsätta arbetet med att realisera program för äldreplan och därigenom bibehålla ett fortsatt stort engagemang och delaktighet från medarbetare och kommuninvånare.
- utveckla det hälsofrämjande och förebyggande arbetet med fokus på verksamhetsområdets målgrupper i samverkan med frivilliga organisationer och andra samarbetspartners i syfte att motverka ensamhet.
- utveckling mot en gemensam äldreomsorg där de äldre kommuninvånarna står i fokus genom personcentrerat- och salutogent förhållningssätt.
- få stabilitet i personalgrupperna genom att utveckla struktur och tydlighet inom enheterna.
- fortsatt arbete med kompetensförsörjningen för verksamhetens yrkesgrupper.
- utveckla och implementera digitala tjänster.

Utmaningen för verksamheten framgent är att hitta teknik som utvecklar det kognitiva stödet för verksamhetens målgrupper samt att fortsätta bevaka den samhälleliga digitaliseringen inom ramen för AllAgeHub och gränsen för vad som är den enskildes ansvar respektive kommunens ansvar att tillhandahålla gällande välfärdsteknik. Vidare kommer verksamheten arbeta för fler digitala lösningar som möjliggör större självständighet och trygghet för hyresgästerna på särskilda boende, samt arbeta för en ekonomi i balans där optimerad bemanning är en avgörande del. Samarbete mellan enheterna bedöms som en framgångsfaktor som ska fortsätta präglade hela verksamhetsområdet.

5.3.3 Funktionsstöd

Verksamhetsområde funktionsstöd riktar sig mot såväl barn och unga som vuxna och verkställer alla insatser för personer med funktionsnedsättning enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (SoL).

Omstrukturering av verksamhetens boenden pågår kontinuerligt för att i möjligaste mån kunna verkställa beslut om boende på hemmaplan. Ett långsiktigt arbete med att få till målgruppsinriktningar, för att kunna säkerställa rätt kompetens mot rätt målgrupp, pågår. Ett nytt LSS-boende öppnades i början av september 2021 samt ytterligare ett väntas färdigställas i Nol vid månadsskiftet februari-mars 2023. Därefter väntas två boende till färdigställas fram till 2024-2025.

Fokus 2023 kommer fortsatt att vara på kärnverksamheten, de lagstadgade verksamheterna samt på det pågående arbetet för ökad kvalitet genom kompetensutveckling. Detta sker bland annat genom en egen basutbildning som ska stärka kunskapsnivån hos medarbetarna. Vidare fortsätter arbetet för en ökad yrkes stolthet genom hälsofrämjande och tillitsbaserat ledarskap och att skapa en stark Vi-känsla inom verksamhetsområdet. Genom ökad kvalitet, stödbehovsmätningar samt optimerad bemanning fortsätter verksamhetsområdet arbetet med budget i balans under 2023.

5.3.4 Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen, IFO, ansvarar för myndighetsutövning inom områdena barn och unga, missbruk, socialpsykiatri, försörjningsstöd samt familjerätt. Verksamheten ansvarar även för större delarna av verkställighet avseende öppenvård enligt SoL samt kommunens ansvar för mottagande av nyanlända och insatser till personer som står utanför arbetsmarknaden.

En utmaning för IFO är bostadsbristen som leder till att personer hamnar utanför, eller riskerar att hamna utanför, den reguljära bostadsmarknaden vilket leder till såväl mänskligt lidande som högre kostnader för ekonomiskt bistånd. Bristen på bostäder försvårar också möjligheten att verkställa ansvaret utifrån bosättningsansvaret avseende mottagande av nyanlända. Under föregående år har ett avtal ingåtts med det kommunala bostadsbolaget och det har också kommit direktiv från staten med möjlighet att söka stimulansmedel för att arbeta mer med metoden bostad först. Det är ett utvecklingsarbete som kommer att fortsätta under 2023 där även andra bostadsbolag behöver involveras. Målsättningen för metoden behöver förtydligas och även förankras i de boendesociala riktlinjerna.

Då det i samhället finns olika uppfattningar om vad individ- och familjeomsorgen kan och inte kan göra i olika frågor och ibland även rent missvisande information så har verksamheten genomfört en satsning; att synas i samhället. Verksamheten kommer fortsatt arbeta med utveckling av information och kommunikation med civilsamhället i syfte att säkerställa att information till allmänheten stämmer överens med vilken form av stöd som är möjligt för den enskilde att få, av socialtjänsten, i olika situationer i livet.

Antalet orosanmälningar avseende barn och unga är fortsatt högt och i många fall är behov av insatser från socialtjänsten nödvändiga. Utvecklingen av den interna öppenvården och samverkan mellan myndighet och verkställighet fortsätter även under kommande år. Även utvecklingen av familjehemsverksamheten fortsätter med aktiv rekrytering av familjehem och arbetet med Skolfam som startat upp under 2022.

Tillsammans med utbildningsförvaltningen har verksamheten implementerat Insteget som startade som projekt InVux. Den verksamheten syftar till att genom god samverkan och synergieffekter skapa kvalitativ utveckling av insatserna till unga vuxna som riskerar att hamna utanför den reguljära arbetsmarknaden. Under 2023 kommer arbetet att fortsätta för att få verksamheten att fungera väl. Den nu genomförda robotiseringen av vissa delar av försörjningsstödet kommer att fortsatt följas och utvecklas under kommande år. Verksamheten hoppas kunna vara en del i en förstudie inför ett forskningsprojekt avseende det nya sättet att arbeta med ekonomiskt bistånd och vad som sker när vissa delar automatiseras samt hur möjligheterna ser ut för att arbeta än bättre med förändringsarbete i direktkontakt med klienten.

6 Ekonomisk sammanfattning

6.1 Ekonomisk sammanställning

Besluts/verksamhetsområden	2022		2023
	Prognos	Budget	Budget
Centralt socialförvaltningen	13 428	19 975	11 726
Individ- och familjeomsorg	143 002	139 971	148 446
Funktionsstöd	190 539	193 939	207 958
Myndighet och specialiststöd	72 216	75 131	79 524
Äldreomsorg	210 120	203 289	232 184
Totalt	629 305	632 305	679 838

Krig, inflation och ökade pensionsavsättningar är alla orsaker till de utmanande ekonomiska förutsättningarna inför 2023. För socialtjänsten specifikt tillkommer bland annat att ett nytt LSS-boende är färdigt för att öppnas samt att den demografiska utvecklingen ökat såväl behovet av hemtjänst som av platser på särskilt boende för äldre. Socialtjänsten behöver anpassa verksamheten för att klara de ökade kostnaderna. Den i särklass största och mest påverkbara delen av förvaltningens kostnader är personalkostnaderna. Av samma skäl är personalen också förvaltningens allra största och viktigaste resurs. Konkurrenten om medarbetare hårdnar och risken att förlora personal på grund av kortsiktiga lösningar för ekonomi i balans är påtaglig och det skulle snarast förvärra utgångsläget ytterligare. Det är denna avvägning som lett fram till föreliggande förslag.

På övergripande nivå kommer effektiviseringskrav att läggas på verksamhetsområdena på så sätt att enheterna inte får full kompensation för index. Förvaltningen kommer därmed så långt möjligt avstå från detaljstyrning och att peka ut enstaka åtgärder utan enheterna förutsätts bäst kunna avgöra hur de kan arbeta hushållsekonomiskt med de tilldelade medlen.

Gällande det som är statsbidragsfinansierat inom äldreomsorgen förefaller tilldelningen 2023 vara i samma omfattning som 2022 varför dessa satsningar kan fortsätta. Undantaget är statsbidraget kopplat till ensamhet som inte kommer vara i samma omfattning som 2022. Satsningar kopplade till detta statsbidrag kommer inte kunna fortsätta, men delar kommer kunna rymmas inom det generella statsbidraget för äldreomsorg.

I information från SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) framgår att överenskommelse psykisk hälsa kommer fortgå 2023 men att innehållet fortfarande förhandlas och inte kommer vara färdigt förrän i slutet av januari. Historiskt har överenskommelsen om psykisk hälsa både omfattat medel som kommunerna kan rekvidrera direkt och medel som är länsgemensamma. Den del som riktas direkt till kommunen kommer företrädesvis användas till delfinansiering av Träffpunkten inom funktionsstöd (socialpsykiatri). Trots detta stöd kommer finansieringen inte till fullo täcka behoven för Träffpunktsverksamheten vilket kommer påverka i vilken omfattning verksamheten kan erbjudas. Träffpunktsverksamheten kommer alltså under 2023 vara avhängig av medel från överenskommelse om psykisk hälsa.

Korttidsplatser kommer fortsättningsvis säljas till Kungälv men antalet som säljs kommer minska från 10 till 8 platser. Trots att två platser då tillförs Ale finns en risk för att inte få till ett tillräckligt bra flöde av egna omsorgstagare/korttidspatienter och därmed en ökad risk för betal dagar. Försäljningen ger ett tillskott till ekonomin som helhet.

LOV-budgeten är oförändrad jämfört med 2022 trots att en ökning sker av antalet timmar som budgeten räcker till. Ersättningsmodellen har setts över i särskilt ärende och innebär att ersättningen per utförd timme kommer vara lägre 2023 än 2022. Dessa två faktorer sammantaget innebär en risk. Å ena sidan för att antalet timmar blir högre än vad LOV-budgeten räcker till. Å andra sidan för att enheterna inte tillräckligt väl lyckas anpassa sig till den nya ersättningsmodellen.

För budget i balans kommer även vakanshållning ske av tjänster, det vill säga att föräldraledigheter och pensionsavgångar inte tillsätts i vissa verksamheter och att rekryteringsglapp kan förekomma. Inom individ- och familjeomsorgen (IFO) utgör detta en besparing på 4,4 Mkr. Ramtilldelningen för IFO bygger vidare på att söka medel

från länsstyrelsen beviljas i sin helhet. Inom funktionsstöd (FS) sker vakanshållning av anhörigstödjare och personligt ombud motsvarande 800 tkr och inom äldreomsorgen kommer ett tillskott av en enhetschefstjänst att utebli motsvarande knappt 1 Mkr. Den här typen av åtgärd påverkar arbetsbelastningen för kollegor samt riskerar få en negativ inverkan på kvaliteten. Vakanshållande av tjänsten personligt ombud är kanske det tydligaste exemplet då det rör sig om endast en tjänst vilket innebär att erbjudandet om personligt ombud inte kommer finnas under 2023.

Gällande insatser nattetid i verksamheterna kommer ett uppdrag ges för att se hur en eventuell samordning och samplanering av nattinsatser mellan äldreomsorgen och funktionsstöd kan leda till en mer effektiv och robust verksamhet. I detta uppdrag finns ett effektiviseringsbehov motsvarande 1 Mkr.

Besparingar görs 2023 avseende kurs- och konferens för sektorn som helhet om 3,2 Mkr. Undantaget är en utbildning för legitimerad personal där avtal med utbildningsanordnare redan tecknats men där genomförandet sker under våren 2023 samt viss annan fortbildning som krävs för yrkesutövningen. Den extra buffert som nämnden beslutat om motsvarande 0,3% av omslutningen tas bort.

Parallellt med budgetarbetet har kommunfullmäktige beslutat om en genomlysning av all verksamhet inom kommunen, i syfte att långsiktigt hitta möjlighet att vidta åtgärder som renderar samma eller högre kvalitet till lägre kostnad. Arbetet med detta kommer påbörjas så fort som möjligt och förhoppningsvis finns i detta uppdrag också ekonomisk potential.

Ovanstående innebär för förvaltningens del att den av kommunfullmäktige beslutade bufferten motsvarande 1% kommer att arbeta från årets första dag. Det kommer alltså att finnas ett effektiviseringsbehov för vilket åtgärder ännu ej är identifierade på 6,8 Mkr som bufferten kommer täcka månad för månad, i avvaktan på resultatet av genomlysningen.

Sammanfattningsvis utgörs de största osäkerhetsfaktorerna i budgeten av risk för att LOV-budgeten är underfinansierad, ökad ekonomisk sårbarhet då den centrala bufferten kommer tas i anspråk successivt från och med årets början, ansträngd platssituation på särskilt boende (risk för att behöva köpa platser), otillräcklig uppbudgetering av IFOs budget för köpt vård samt risk inom funktionsstöd att inte kunna öppna nytt boende i tid på grund av rekryteringssvårigheter vilket driver kostnader då hemtagningseffekter uteblir.

7 Personal

Sjukfrånvaron är fortsatt relativt hög i förvaltningen, även om nivåerna stabiliserats något efter pandemin. Verksamhetsområdena kommer fortsatt behöva arbeta målmedvetet med rehabilitering då långa sjukskrivningar, utöver allt det innebär för medarbetaren, också är förenat med stora kostnader för förvaltningen.

Språkombuden utbildades under hösten 2022 och förväntas komma igång med sitt arbete under 2023. Parallellt med detta arbetar förvaltningen med det politiska uppdraget om språktest vid nyanställningar och kommer att presentera ett förslag för nämnden under 2023.

Rekryteringsutmaningen gör sig allt mer gällande, framförallt i de schemaburna verksamheterna. Det är inte längre möjligt att ställa krav på undersköterskeutbildning vid rekryteringar utan förvaltningen arbetar med alternativ, såsom anställning i kombination med erbjudande om utbildning, delvis på arbetstid, för att långsiktigt säkra kompetens och personalförsörjning. Framåt kommer en rad olika alternativ och insatser krävas för att göra potentiella medarbetare anställningsbara och för att socialtjänsten i Ale fortsatt ska vara en attraktiv arbetsgivare. Att utrymmet för kurs- och konferens tas bort från enheterna under 2023 är naturligtvis en komplicerande faktor i detta sammanhang. Samtidigt är bedömningen att socialtjänsten de senaste åren haft möjlighet att göra åtskilliga kompetensförstärkande satsningar för olika grupper av medarbetare. Ett år av låg nivå bör därmed kunna vara hanterbart.

Det salutogena förhållningssättet är relativt väl inarbetat på de flesta enheter och detta arbete ska självfallet fortsätta då det ligger helt i linje med intentionerna i förslaget till ny socialtjänstlag.

Under den gångna mandatperioden har förvaltningen arbetat med tillitsdialoger i verksamhetsområdena och best practice-besök för de förtroendevalda på några enheter. Modellen har varit uppskattad såväl av förtroendevalda som medarbetare och chefer. Inför inledningen av ny mandatperiod kommer ställning att tas till behovet av att utveckla och eventuellt förfina dialogerna. En utökad dialog kommer att ske i början av 2023 på några av de särskilda boendena för äldre.

Minnesanteckningar IFM -informations- och förhandlingsmöte

Plats: Digitalt via Teams
Datum 2022-12-16
Tid 10:00-10:55

Parter

För arbetsgivarparten:

Ebba Gierow,	sektorchef
Ulrika Johansson,	verksamhetschef
Ann-Sofie Borg,	verksamhetschef
Mattias Leufkens,	administrativ chef (punkt 2)
Axel Karlsson,	HR-specialist

För arbetstagarparten:

Lena Sikström,	Kommunal
Eilert Rathcke,	Vision
Jenny Armus,	Kommunal

Ledarna	ej närvarande
SSR	ej närvarande
Arbetsterapeuterna	ej närvarande
Vårdförbundet	ej närvarande

Övriga deltagare:

Marie Källvik Nilsson	Sekreterare
-----------------------	-------------

1. Godkännande av dagordning

Dagordningen godkänns och fastslås

2. Förhandlingar

Förhandlingar protokollförs separat.

3. Föregående minnesanteckningar

Anteckningar från IFM 24 november godkänns.

4. Sektor och verksamhetsövergripande information (i enlighet med MBL §19)

Arbetsgivaren informerar om:

a) Information om förhandling av verksamhetsplan och budget (Ebba Gierow)

Kommunfullmäktige fastställde den 12 december verksamhetsplan och budget för 2023. Socialnämnden fastställer nämndens verksamhetsplan och budget på sitt sammanträde i januari.

Verksamhetsplanen föreslås förhandlas på IFM den 13 januari, och inför förhandlingen behöver en risk och konsekvensanalys (RoK) genomföras.

Arbetsgivaren föreslår att en övergripande RoK genomförs den 4 januari kl 10.30. Efter att verksamhetsplanen fastställts i socialnämnden så kommer ytterligare RoK genomföras för varje berörd verksamhet.

Sektorchef förbereder underlag inför RoK den 4 januari som skickas ut senast under mellandagarna.

b) Information om tillsättning av ny funktion/befattning verksamhetsområde äldreomsorg (Ann-Sofie Borg)

Tjänsten som enhetschef med samordnande funktion har erbjudits en kandidat. Förhandling sker genom e-post.

c) Information om rekrytering av enhetschefstjänster inom äldreomsorgen (Ann-Sofie Borg)

Idag finns två vakanta tjänster inom den samlade hemtjänsten, en inom hemtjänst och en inom SÄBO. Rekrytering behöver påbörjas och arbetstagarrepresentanterna godkänner att annonsering kan ske.

d) Information angående framtagna nulägesanalys (Ebba Gierow)

Utifrån kommunens nya framtagna styrmodell så har sektorn gjort en nulägesanalys som bland annat tar upp förvaltningens starka resultat, svagare resultat samt analys och jämförelse över nyckeltal.

Analysen mynnar ut i 3 områden för förvaltningen att fokusera på:

kompetensförsörjning, samverkan för ökad kvalitet samt ökade eller andra behov hos målgruppen.

5. Övriga frågor

a) **Ny dag för IFM den 7 april**

Den 7 april är långfredag och därmed helgdag, så beslutas att IFM i stället sker den 3 april kl 14

Willy:s AB
Bataljonsgatan 12
553 05 Jönköping

Ärendet

Fråga om tillstånd att få bedriva detaljhandel med tobaksvaror.

Sökande

Willy:s AB – org.nr. 556163-2232

Ansökan

Willy:s AB har ansökt om tillstånd tills vidare för detaljhandel med tobaksvaror i Willys Älvängen Handelsplats, Svenstorpsvägen 12-14 i Älvängen i enlighet med 5 kap. 1 § lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Kommunen fattar beslut i enlighet med 5 kap. 3 § lagen om tobak och liknande produkter.

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås fatta beslut att i enlighet med 5 kap. 3 § lagen om tobak och liknande produkter avslå Willy:s AB:s ansökan om att bedriva detaljhandel med tobaksvaror i Willys Älvängen Handelsplats, Svenstorpsvägen 12-14 i Älvängen i enlighet med 5 kap. 1 § lagen om tobak och liknande produkter.

Nämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Att översända beslutet till tillståndsenheten, miljöförvaltningen i Göteborgs Stad för administrativ verkställighet.

Motivering

Skäl till förvaltningens förslag framgår av i ärendet upprättad utredning daterad den 24 november 2022.

Detta beslut kan överklagas.

Mattias Leufkens
Verksamhetschef

Information om hur du överklagar

Om du inte är nöjd med detta beslut kan du skriftligen överklaga det. Ange i skrivelsen vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och diarienummer, vilken ändring av beslutet som du önskar samt motivering till ditt yrkande.

Skrivelsen ska vara undertecknad av dig och bör vara ställd till Förvaltningsrätten i Göteborg. Skrivelsen ska dock lämnas in eller sändas till Tillståndsenheten, Box 5282, 402 25 Göteborg. Om tillståndsenheten inte ändrar beslutet som du vill, kommer handlingarna att översändas till Förvaltningsrätten för prövning.

Tillståndsenheten måste ha mottagit skrivelsen inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas.

Med din överklagan kan du begära att domstolen interimistiskt förordnar om att du ska få sälja tobaksvaror i avvaktan på att målet slutligen avgörs.